

ÉRTÉKES

A KOMPLEX ALAPPROGRAMBAN

**KOMPLEX
ALAPPROGRAM**

EFOP-3.1.2-16-2016-00001

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Értékelés a Komplex Alapprogramban

Ez a kiadvány az EFOP-3.1.2-16-2016-00001 kódjelű
kiemelt projekt keretében valósult meg.

Értékelés a Komplex Alapprogramban

Szerzők:

Szűcsné Hütter Eszter, Kaló Anikó, Márkus Róbert, Szél Éva

Készült a Komplex Alapprogram bevezetési szakaszához
1. kiadás

Eger, 2019

Nyelvi lektorálta:

Báthory Kinga

ISBN 978-963-496-084-3 (Print)

ISBN 978-963-496-085-0 (Online)

A kiadásért felelős
az Eszterházy Károly Egyetem rektora
Megjelent az EKE Líceum Kiadó gondozásában
Kiadóvezető: Nagy Andor
Felelős szerkesztő: Domonkosi Ágnes
Layout: Csombó Bence
Tördelés: Csombó Bence
Borító: Dankó Márton
Megjelent: 2019-ben

A nyomtatás és kötés a debreceni nyomdászat
több mint négy évszázados hagyományait őrző Alföldi Nyomda Zrt. munkája
Felelős vezető György Géza vezérigazgató

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	7
1. Értékelés a Komplex Alapprogramban	9
2. A motiváló értékelés	13
3. Nyomtatható értékelőlapok tanulók és pedagógusok számára	21
4. A kerettantervi követelményeket tartalmazó mondatbank tantárgyanként és évfolyamonként szöveges értékeléshez	47
5. Felhasznált szakirodalom.....	83
6. Fogalomtár	84

Bevezetés

A pedagógusok iskolához kapcsolódó feladatai sokrétűek, és ezek közül a tanítással és a neveléssel összefüggő feladatok a legjelentősebbek. Ezen tevékenység részét képezi a tanulók értékelése a tanulási folyamatban. Az értékelés összetett sokrétű feladat, melyben a gyakorlatból kiindulva elsősorban a tanár vesz részt, ugyanakkor a tanulók önértékelési képességének fejlesztése is fontos terület. A tanulók helyes önértékelésének tanítása is része a pedagógiai folyamatoknak.

A Komplex Alapprogram koncepciójában (Révész és munkatársai, 2018) megjelenő értékeléssel kapcsolatos irányok jelen kiadványban kerülnek részletes kifejtésre, bemutatásra. A program alapelveihez kapcsolódóan (adaptivitás, komplexitás, tanulástámogatás, közösségi lét, méltányosság) (Szivák és munkatársai, 2018) bemutatjuk, hogy a Komplex Alapprogramban milyen funkciót tölt be a diagnosztikus, a minősítő és a fejlesztő értékelés. Foglalkozunk azzal is, hogy az értékelésnek milyen szerepe van a tanulók motiválásában, és kiemelten tárgyaljuk a fejlesztő értékelés szerepét a tudásépítés területén és a tanulók differenciált fejlesztésében.

A fejlesztő értékelés szerepének hangsúlyozásával célunk, hogy a tanulók az általános iskolai tanulási folyamat végére elsajátítsák az önálló tanulástervezés képességét, megtanítsuk számukra a reális önértékelést, ami fontos képesség a 21. században. Ezért kiadványunk fontos részét képezik a mindennapi tanítási gyakorlatban használható, az általános iskola minden évfolyamára kidolgozott önértékelő lapok, a nyolcadikosoknak az egyéni tanulási terv és a negyedéves, féléves és évi végű szöveges értékeléshez használható sablonok is.

A kézikönyv utolsó részét a jelenleg érvényben levő kerettanterv szöveges értékeléshez használható, évfolyamonkénti és tantárgyankénti mondatbankja képezi.

A Komplex Alapprogram bevezetése az iskolai gyakorlatba változást hozhat az iskola életében (Révész és munkatársai, 2018), azonban a program úgy került kialakításra, hogy a pedagógusok meglévő jó gyakorlataira építsen, ne jelentsen jelentős többletfeladatot a megvalósítás során. Az értékeléssel összefüggő tevékenységek esetében a program igazodik a jogszabályban rögzített értékelési módokhoz, azonban javasoljuk a kiadványban megjelenő fejlesztő célú értékelési gyakorlat alkalmazását, illetve a szöveges értékelés arányának növelését a gyakorlatban.

Jelen kézikönyv elsődleges célja a program alapelveinek megjelenítése mellett a program tanítási-tanulási stratégiájának (DFHT) megjelenítése az értékelésben,

alternatív értékelési lehetőségek bemutatása a differenciált fejlesztés megvalósításához. A kézikönyv azzal a szándékkal készült, hogy segítsen a pedagógusoknak az értékeléssel összefüggő tevékenységekben, konkrét értékelési lapokat biztosítson, valamint segítse a tanulók bevonását az értékelési folyamatba.

A kézikönyv négy nagyobb fejezetből áll:

1. Az értékelés a Komplex Alprogramban
2. A motiváló értékelés bemutatása
3. Nyomtatható értékelőlapok a tanulók és a pedagógusok számára 1–8. osztályig
 - » önértékelő lapok tanulóknak
 - » egyéni tanulási terv tanulóknak
 - » sablon negyedéves, féléves és év végi szöveges értékeléshez pedagógusoknak
4. A kerettantervi követelményeket tartalmazó mondatbank tantárgyanként és évfolyamonként szöveges értékeléshez

A Komplex Alprogram segítséget kíván azzal is nyújtani, hogy kiadványai nemcsak nyomtatott formában, hanem elektronikusan is elérhetőek. Minden szakmai anyag megtalálható a www.komplexalaprogram.hu oldalon lévő Tudástárban is a belépést követően. Kiadványaink díjmentesen letölthetőek, az óratervezés-illusztrációk, feladatok, tankockák és egyéb anyagok pedig kereshető formában is megtalálhatóak. A keresőfunkció alkalmazásával a pedagógusok adott tantárgy/évfolyam/alprogram/tartalom stb. szerint tudnak keresni.

Bízunk benne, hogy kiadványunk segítségül szolgál a tanítás során!

1. Értékelés a Komplex Alapprogramban

Minden iskola rendelkezik saját oktatási-nevelési filozófiával. Ez meghatározza az intézmény értékelési filozófiáját is. Az értékelési rendszer több funkciót is ellát: informálja a pedagógust a tanulók felkészültségéről, minősít, diagnosztizál, támogatja a tanulás folyamatát, és motiválja a tanulót. A **Komplex Alapprogram értékelési rendszerében** egyaránt jelen van:

1. a **helyzetfeltáró (diagnosztikus) értékelés,**
2. a **minősítő (szummatív) értékelés,**
3. a **fejlesztő (formatív) értékelés.**

Fontos szerepe van a **helyzetfeltáró (diagnosztikus) értékelésnek**. Ennek eredménye feltárja a pedagógus előtt a tanuló előzetes tudását, amire építheti további munkáját. Ez határozza meg az oktatási tartalmat és a módszereket. A diagnosztikus értékelést nem csak a **tanév elején** javasoljuk, ajánlott a **tanév közben** is felmérni, mennyit fejlődött a tanuló tudása. A tanév közben végzett diagnosztikus értékelés eredménye alapján a pedagógus dönthet arról, hogy változtat-e tanítási stratégiáján. A **tanév végi** diagnosztikus értékelésnél a pedagógus arról kap visszajelzést, milyen szinten sikerült a tananyagot megtanítani, a tanuló pedig arról, hogy mennyire sajátította el a követelményeket.

A **minősítő (szummatív) értékelés** egy tanulási szakasz lezárásakor, például egy témazáró dolgozat írásakor jelenik meg. Azt minősíti, hogy a tanuló mennyire sajátította el a tananyagot. A minősítő értékelés igen gyakori a hazai iskolákban.

A **Komplex Alapprogramban kiemelt szerepe van a személyre szabott, differenciált, fejlesztő (formatív) értékelésnek**. Ennek célja **nem a minősítés, hanem a tanulás támogatása** (K. Nagy és Révész, 2018). A pedagógus, miután felmérte a tanuló tudását, és segített a tanulónak a tanulási cél kitűzésében, támpontokat ad a megteendő lépésekről. Majd nyomon követi a tanuló egyéni haladását, és személyre szabottan segíti a tanulási folyamatot. A fejlesztő értékelés alkalmazásánál a pedagógus **a gyermek önmagához mért fejlődését veszi figyelembe**. Folyamatos visszajelzést ad a tanulónak erősségeiről és hiányosságairól, megbeszéli vele a tanulási célokat, az értékelési szempontokat, a teendőket, és a teendők határidejét. A tanuló egyéni haladásáról és erőfeszítéseiről visszajelzést ad. A pedagógus visszajelzésének mindenképpen tartalmaznia kell a tanuló részéről sikeresen megoldott problémákat, a további fejlesztést igénylő területeket és a teendőket. A következő egyéni tanulási terv sematikus sablonja ezt jól szemlélteti:

Dátum	Tanulási cél	Teljesült/ nem teljesült ✓ ✗	A cél eléréséhez szükséges tevékenységek	Határidő	Források, segítség

1. sz. ábra: Az egyéni tanulási terv sablonja

A Komplex Alapprogramban a fejlesztő értékelés nem alkalmankénti, hanem **rendszeresen és folyamatosan** használandó értékelési eljárás. Ez az értékelési mód van leginkább összhangban a program alapelveivel. Kifejezési formái közt nemcsak az írásbeli és szóbeli szöveges értékelés szerepel, hanem a pedagógus folyamatos, rendszeres szóbeli és metakommunikatív megnyilvánulásai (mimika, gesztus, tekintet) is. Ezeknek a metakommunikatív megnyilvánulásoknak a pedagógus részéről az órák/foglalkozások alatt is jelen kell lenniük, nem csak az órák/foglalkozások végén. **Fejlesztő értékelés végzésekor a pedagógus nem osztályoz**, hiszen a tanulási folyamat közben a tanulótól nem várhatunk el teljes értékű teljesítményt. Ez megerősíti azt a pedagógiai alapelvet, hogy a tanulás során **hibázni szabad, mert a tanulási folyamat ezzel jár**. A fejlesztő értékelés rendszeres alkalmazása képessé teszi a tanulókat arra, hogy felismerjék, mi segíti, és mi gátolja fejlődésüket, mit kell megváltoztatni ahhoz, hogy tanulásuk eredményesebb legyen. Ezáltal a tanuló részvétele a tanulási folyamatban **aktívabbá** válik, optimális esetben saját tanulása szabályozására is képes lesz.

A fejlesztő értékelés során **az oktatás szereplőinek (tanuló – szülő – pedagógus) együttműködése erősödik**. Elsődleges a pedagógus és a tanuló kapcsolata. A pedagógusnak együtt kell működnie tanítványával, segítve őt tanulása tervezésében. A tanuló megtanulja, hogyan tud reflektálni munkájára, megtanul célokat megfogalmazni, és önértékelése folyamatosan javul. A szülő a szöveges értékelés ismeretében jobban megismeri gyermekének erősségeit és gyengeségeit, és megérti tanulási nehézségeit is. Ezáltal az intézménnyel való együttműködésében jelentős javulás várható.

Az egyéni tanulói teljesítmények értékelésére az **1–2. évfolyamon a szöveges értékelést javasoljuk**. Ebben az életkorban a gyerekek még nem viszonyítják saját társaikhoz teljesítményüket. A **3–4. évfolyamon** javasoljuk, hogy legyen osztályzatokkal történő értékelés és **emellett szöveges értékelés is**. A szöveges értékelés

mellett az osztályozás bevezetése a 3–4. évfolyamon azért is javasolt, mert a tanulóknak már kialakul az az igénye, hogy lássák, hogyan teljesítenek osztálytársaikhoz képest, a szülőket pedig érdekli gyermekük többiekhez viszonyított helyzete az iskolában. A szöveges visszajelzések megmaradása szükséges, hiszen ezek nélkül nem valósul meg a fejlesztő értékelés.

Összegezve:

1. Mindhárom értékelési forma (a helyzetfeltáró, a minősítő és a fejlesztő) jelen van a Komplex Alapprogramban.
2. A fejlesztő értékelésnek kiemelt szerepe van.
3. Diagnosztikus értékelés történik a tanév elején és végén, szükség esetén tanév közben is, hogy a pedagógus megalapozottan tudjon oktatási stratégiát választani.
4. Minősítő értékelés főként témakörök lezárásánál történik.
5. Fejlesztő értékelés rendszeresen és folyamatosan történik a tanév során.
6. A fejlesztő értékelésnél a pedagógus nem osztályoz, hiszen a tanulási folyamat természetesen hibákkal jár.
7. 1–2. évfolyamon csak szöveges értékelést javasolunk.
8. 3–4. évfolyamon a szöveges értékelés mellett osztályzattal történő értékelést is javasolunk.

Tanulni élmény!

FEJLESZTŐ vagy MINŐSÍTŐ ÉRTÉKELÉS?

FEJLESZTŐ ÉRTÉKELÉS

a tanuló nem fél
a hibázástól, keresi
a kihívásokat

a tanuló
a kudarcok ellenére
is kitartó
a tanulásban

a tanuló a kiválóság
felé vezető útnak
tekinti az erőfeszítést

a tanuló az értékelést
segítő eszköznek
tekinti a tanulásban

MINŐSÍTŐ ÉRTÉKELÉS

a tanuló fél
a hibázástól, inkább
kerüli a kihívásokat

a tanuló
védekező lesz, hama-
rabb feladja

a tanuló az erőfeszí-
tést a tanulással járó
nehézségnek tekinti

a tanuló az értékelést
fenyegetőnek érzi

2. A motiváló értékelés

A kimondott szónak ereje van. Teremtő ereje. Éppen ezért nagyon figyelniük kell arra, hogy milyen mondatokkal, szavakkal értékeljük tanítványaink munkáját. A negatív, képességekre, személyiségjegyekre tett megjegyzéseink hosszú távon önértékelési problémákhoz, teljesítményproblémákhoz, önbizalomhiányhoz, szociális szorongáshoz vagy konfliktuskerüléshez, illetve külső kontrollosághoz vezethetnek. A jelenség gyorsan kialakulhat, de korrekciója igen nehézkes, és sok pozitív megerősítés, segítségnyújtás, a gyermek képességeinek figyelembevétele és elfogadása szükséges ahhoz, hogy korábbi hibáinkat korrigálni tudjuk. Mert mindezek a negatív önértékelést előmozdító történések eleinte csak apró, alig észrevehető megnyilvánulásokban jelentkezhetnek, mint például bátortalanság, a folyamatos megerősítés kérése, a tanórai aktivitás hiánya. Ezeket a „nincs rossz válasz” és a „mindenből tudunk tanulni” hozzáállással jobban tudjuk orvosolni. Például, ha a gyermek a tanári kérdésre, hogy milyen békákat ismertünk meg az elmúlt időszakban, azt válaszolja, hogy foltos szalamandra, ne dorgáljuk le, ne mondjuk azt, hogy ez rossz válasz, butaságot mondtál, hanem kérdezzük meg az osztály többi tagjától, hogy miben különbözik a szalamandra a békáktól, milyen hasonló, milyen különböző jellemzői vannak stb.! Hiszen ha így közelítjük meg a helytelen választ, az ismétlésből is biztos, hogy tanulnak a gyerekek. Nagy segítséget jelenthet a különféle innovatív módszertani technikák alkalmazása a tanórákon, például a Komplex Alapprogram módszertana és a DFHT (K. Nagy és munkatársai, 2018).

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy említést tegyünk az úgynevezett Pygmalion-effektusról, melynek a pedagógiai folyamatban érvényesülő hatásait Rosenthal és Jakobson írták le. Tulajdonképpen az önmagát beteljesítő jóslatról van szó. Arról, hogy a tanári elvárások mennyire meghatározhatják a gyermekek tanulmányi előmenetelét, iskolai teljesítményét. A kutatók általános iskolai tanároknak azt mondták, hogy néhány diákjuk teljesítménye a tanév folyamán várhatóan nagy javulást mutat majd. Egy nem létező teszt eredményeire hivatkoztak, valójában véletlenszerűen választották ki azokat a tanulókat, akiknek a neve szerepelt a listán. Az iskolaév végén egy valóságos intelligenciateszttel megmérték a gyerekek intelligenciahányadosát. Az eredmények szerint a korábban önkényes módon kiemelt diákok társaikhoz képest 10 ponttal nagyobb IQ-növekedést értek el. A tanárok gyors teljesítményjavulással kapcsolatos elvárásai, a fokozott figyelem tehát tényleges fejlődést eredményeztek a véletlenszerűen kiválasztott tanulóknál (idézi: Forgács, 2000). Ez a kísérlet is jól mutatja, hogy ha a diákjaink felé a pozitívumot sugározunk, ha megerősítéseink a tudásukkal, cselekedeteikkel kapcsolatban a jót

hangsúlyozzák, ha nem leszidjük őket a nem tudásért, hanem megerősítjük bennük a jót, és felhívjuk figyelmüket a fejlesztendő területekre, sokkal eredményesebben állhatnak hozzá a tanulási folyamathoz.

Tehát a sok, pozitív megerősítő reakció a pedagógus részéről fejlesztőleg hathat a gyerekekre, bátrabb lesz, kezdeményezőbb. Hogy mennyire fontos, hogy ne használjunk negatív, minősítő mondatokat a gyermek teljesítményének értékelésekor, azt egy igazán szemléletes demonstráció leírásával mutatjuk be, amelyet Egri Judit tréner alkalmazott. A pedagógusokat arra kérte, hogy gyűjtsenek össze minél több olyan mondatot, amit a munkájuk során valaha mondtak gyermekeknek, továbbá idézzenek fel és jegyezzenek le azon mondatok közül is párat, amelyeket ők hallottak diákként tanáraiktól. Később a szelektálás nélkül lejegyzett mondatokat két csoportba kellett sorolni: pozitív és negatív jelentésű/tartalmú mondatok csoportjába. Majd ezt követte a látványos demonstráció. Egy nagyobb üvegedénybe kezdésként körülbelül 1-1,5 liter vizet töltött. Ezt követően arra kérte a jelenlévőket, hogy mondjanak negatív jelentéstartalmú mondatokat. Minden mondat elhangzását követően az üvegedényben lévő vízhez egy-egy csepp jódot tett. A víz sötétedni kezdett, zavarossá vált. 10-15 mondat után ugyanennyi pozitív kijelentés következett, amikor is mindegyik pozitív kijelentés után egy-egy pohár tiszta víz került az edénybe. A konklúzió az volt, hogy bár a negatív mondatok után csupán egy csepp jód került az edénybe, a pozitív mondatok után pedig egy-egy pohár tiszta víz, ennek ellenére zavaros maradt az edényben lévő víz, elszíneződött. Vagyis ha csak néhány negatív jelentésű, minősítő mondatot mondunk csak tanítványainknak, igazán sok pozitív, dicsérő mondatnak kell azt követnie, hogy nyomtalanul eltüntethessük. Vagy talán nyom nélkül nem is lehetséges. Hiszen a jódos víz sem lesz igazán újra kristálytiszta. A gyermeki lélek bonyolult, érzékeny. A gyermeknek ösztönös vonzódása, hogy kötődjön ahhoz a felnőtthez, aki napközben vigyáz rá, és megtanuljon tőle mindent a világról és önmagáról is. Tehát minden szavunk és tettünk, ami rá vonatkozik, beépül az énképébe. Kedves Kollégák! Hát vigyázzunk rá, **ne engedjük, hogy zavaros legyen a víz!**

Mindannyiunk közös célja kell legyen, hogy a tanulók egészséges lelkiületű, vidám, jól szocializált és boldog iskolások legyenek. A módszertani eszköztárunk megújításán túl a fentiek elérése érdekében nagyon is fontos, hogy hogyan, milyen módon értékeljük a gyermekek munkavégzését, egyes feladatokra adott válaszait. Fontos, hogy a tanári értékelés a gyermekekre nézve fejlesztő hatású legyen. Semmiképpen ne bírjon elítélő, minősítő tartalommal, szolgálja a gyermek hatékonyabb tanulási folyamatát, segítse őt munkájában, ne hasonlítsa máshoz az elért teljesítményt! Jelöljön meg utakat, lehetőségeket, amelyek választásával a diák eredményesebb lehet ebben a folyamatban!

Természetesen fontos azt a tényt is tisztázni, ki értékelt ki. (Ugyanakkor az sem elhanyagolható, hogy hogyan, miért.) Ebben a leírásban elsősorban azokról az értékelésekről lesz majd szó, amikor a pedagógus teszi ezt a gyermekkel!

A folytatásban néhány példamondatot adok közre, amelyek segítségével produktívabban dicsérhetünk, illetve hatékonyabban alkalmazhatjuk a fejlesztő értékelést, továbbá előnyben részesíthetjük a pozitívizmust a tanórákon és azokon kívül is.

Hangoztassuk ezeket minél többször a gyermekek javára! Érdekes, majd meglátják!

- Jól mondtad, nagyon ügyes vagy!
- Örülök, hogy ennyire okos vagy!
- Kiváló! Ezt így kell csinálni!
- Profi munka!
- A helyes válasz a kérdésemre nem ez, de nézzük meg, mikor lehetne jó a te válaszod! Milyen kérdésre?
- Igen, értem a válaszodat, de ez abban az esetben igaz inkább, ha...
- Rendben. Nézzük meg X válaszát! Milyen esetben helyes, milyen esetben téves?
- Nagyon örülök, hogy figyeltél!
- A végeredményed jó, igaz, máshogyan jutottál el hozzá, mint én, de több megoldás is lehetséges!
- A kérdésemre adott válaszod jó, bár én nem erre a válaszra gondoltam, de a válaszodat el kell, hogy fogadjam!
- Örülök, hogy a csoportban mindenki együttműködött!

1 A téma bővebb, részletesebb, elemző, történeti háttérrel is érintő kifejtéséért javasoljuk elolvasni Brassói Sándor – Hunya Márta – Vass Vilmos: A fejlesztő értékelés: az iskolai tanulás minőségének javítása c. írást, mely az Új Pedagógiai Szemle c. folyóiratban jelent meg 2005-ben. <http://folyoiratok.ofi.hu/uj-pe-dagogiai-szemle/a-fejleszto-ertekeles-az-iskolai-tanulas-minosegenek-javitasa> (letöltve: 2019. 01. 10.)

- Remek, hogy felismertétek X tehetségét.
- Nagyon érdekes kérdés, amit felvetettél, igaz, nem tartozik szorosan a témához, de ha érdekel benneteket, elmagyarázom!
- A kérdésed annyira jó, nekem ez eszembe sem jutott eddig, és a választ sem tudom rá, de következő órára keressük meg együtt! Ti hol néznétek utána?
- Szimpatikus a hozzáállásod!
- Tetszik, hogy végiggondoltad a mondandódat!
- Értékelem a szorgalmadat!
- Örülök, hogy ilyen aktívnak láttalak ma!
- Kedves tőled, hogy segítettél a többieknek!
- Nagyszerűnek tartom, hogy beismerted a hibádat! Ezt csak a legkiválóbbak teszik!
- Örülök, hogy ma te is hozzátetted az értékes tudásodat a többiekéhez!
- Gyerekek, mindannyian másban vagytok tehetségesek! És mindenkinek van tehetsége, kivétel nélkül!
- Mindenki jó valamiben! Találjuk meg, mi az!
- A hiba, amit egy gyerek elkövethet, helyrehozható. De helyre is kell hozni!
- A gyengeségeiket csak a legerősebbek képesek beismerni.
- Nagyszerű, hogy kiálltál a véleményed mellett!
- Nagyon fontos és nagyon örülök neki, hogy ma igazi csapatként működtetek!
- Nagyszerű érzés látni, hogy megértettétek: mindannyian fontosak vagytok, és mindannyian felelősek vagytok a csapatért!
- Értékes tulajdonság, hogy keresgéled a tehetségedet!
- Gyerekek! A tehetségeket nem mindig lehet tantárgyakban mérni!
- Nagyon fontos, hogy mindig álljatok ki egymás mellett! Csodás, hogy ma ezt is láthattuk!
- A legfontosabb eredményeket mindig akkor fogjátok elérni, ha összedolgoztok. Mert mindenki hozzáadja a tudását!
- Nagyon örülök, hogy tanultál az eddigiemből, és változtattál a kommunikációdon!
- Észrevettem és értékelem, hogy engedted, hogy más is szóhoz juthasson ma.

És amelyeket ne használjunk soha:

- Ez rossz válasz!
- Hülyeség, amit mondasz!
- Normális vagy?
- Ezt egy elsős is tudja már!
- A bátyád/húgod sokkal okosabb volt!
- Teljesen kikészítettél, miattad vagyok ilyen!
- Ennek a kérdésnek/válasznak semmi helye ezen az órán!
- Mindig badarságokat beszélsz!
- Inkább ne szólalj meg!
- Megtennéd, hogy nem zavarasz meg az állandó kérdéseiddel?
- Jó, akkor most szedjük össze, miért is volt butaság, amit XY mondott!

És hasonló mondatok, amelyekkel meggátoljuk, hogy a gyermek aktív, érdeklődő résztvevője legyen az órának, ne csak „elszenvedője” a 45 percen keresztül zajló nagy tanári monológoknak.

Egy példa a fejlesztő értékelésre:

A csoportmunka előnyeiről talán már nem szükséges meggyőzni senkit. Azonban gyakran felmerül kérdésként: értékeljük, osztályozzuk-e a csoportban megszületett munkákat azokon az évfolyamokon, ahol a pedagógiai programja az iskolának előírja a jeggyel történő értékelést.

Természetesen igen. Nem kizárólag azért, mert minden pedagógusnak szükséges az adott intézmény alapidokumentumaiban rögzített számú érdemjeggyel értékelnie havonta a diákokat, hanem azért is fontos a visszajelzés a gyermekek számára, hogy érezzék: nem dolgoztak együtt hiába.

A fejlesztő értékelés ezen módszere egyáltalán nem könnyű. Elsősorban a gyerekeknek nem az. De a pedagógus részéről is szükség van egy kis rutinra. Kifejezetten 4-7 fős csoportok közös munkáinak értékelésekor alkalmazható ez a módszer, de inkább csak a felső tagozat 7. és 8. osztályában. A csoportmunkán szocializálódott kisebb évfolyamok esetében is ki lehet próbálni.

A lényege, hogy miközben a csoport tagjai közösen részt vesznek a csoportfeladat elkészítésében, a facilitátor körbejár minden csoportot, jegyzeteket készít, értékeléseket ír saját magának a munkafolyamatról, az együttműködésről stb.

A csoport tagjai, amennyiben írásos, illetve plakát-poszter elkészítő feladatban vesznek részt, kívánatos, hogy különböző színű íróeszközökkel dolgozzanak a papírra, hiszen ezzel is megkönnyítik a facilitátor feladatát, hiszen így az látja, hogy a csoport egyes tagjai mit írtak, mennyiben vettek részt a közös feladat elkészítésében.

Amikor a csoportok a prezentáció után átadták a munkákat a facilitátornak, az szemlézi, hozzánézi a jegyzeteit, és megállapítja a feladatról, hogy milyen minőségben készült el. Gondolatban minden csoporttagnak ad egy érdemjegyet a hazánkban szokásos ötfokú skálát alapul véve. Ezeket az érdemjegyeket összeadja csoporton belül, így kap egy számot. (Például: az „Egri hősök” csoportot 5 fő alkotja, Kata, Sára, Zoli, Máté és Zoé. Az órai tevékenységük, az elkészült munkák és a facilitátor meglátása alapján Kata 4-est, Sára 5-öst, Zoli 3-ast, Máté 5-öst és Zoé 4-est érdemelt. Ez összeadva 21.) A facilitátor ezt a számot közli a csoporttal mint a munkájukra érdemelt jegyet. Természetesen 21-est nem lehetséges beírni az elektronikus naplóba, így most következik a gyerekek számára a legnagyobb feladat: azt kéri a pedagógus, hogy váltsák át mind az ötük számára valóságos érdemjeggyé a kapott 21-et. Fontos instrukció: mivel ők, a csoport tagjai látták leginkább belülről a munkafolyamatot, a munkamegosztást, az aktivitást, így ők tudják leginkább, leghatékonyabban, legigazságosabban megítélni, ki hányast érdemel az elvégzett feladatra.

A legfontosabb alapelvet muszáj érvényesíteniük, miszerint csak abban az esetben kerülhet be a naplóba az átváltott jegy, amennyiben minden érintett egyetért azzal a jeggyel, amit kapott csoporton belül.

Ekkor indul be egy olyan folyamat az osztályban, a csoportokban, ami igen nehéz, de rengeteg olyan kompetenciát mozgat meg, amelyet egy hagyományos értékeléskor, osztályozáskor nem érintünk. Ez a folyamat igen hosszas is lehet, de meg kell találni a módját, hogy ki tudjon futni, mert a pozitív hozadéka számottevő lehet.

Mivel a csoport tagjai látták egymás munkáját leginkább, valószínűleg számukra a legkönnyebb megítélni, hogy melyik társuk mennyi munkát tett a közösbe.

Miközben az értékelés zajlik, a gyermekek érvelnek, a társukat és önmagukat értékelik, fejlődik vitakultúrájuk, és folyamatosan kommunikálnak, fejlődik önismeretük, önértékelésük (asszertivitásuk), társismeretük.

Amennyiben a folyamat eredményeképpen megállapított jegyekkel minden érintett egyetértett, a facilitátor bejegyzi azokat a naplóba. Előfordulhat, hogy a beírt

jegyek merőben mások, mint amit a tanár a folyamat elején elképzelt, ez azonban nem lehet probléma.

Az így kapott jegyeket a naplóba ún. féljegyekként érdemes bejegyezni.

Mindenképp javaslom az értékelésnek ezt a módját kipróbálni, figyelembe véve azt a tényt, hogy az első alkalmakkor, amikor még csak gyakorolják a gyerekek az ilyen típusú értékelést, előfordul, hogy a jegy megállapítása hosszabb ideig tart, mint maga a feladat elvégzése. Azonban érdemes időt szánni rá, mert fejlesztő hatása sokrétű.

„Szerződés-kötés”, megállapodás

Ahogy egy rövidebb-hosszabb tréning elején szokásos, a tanév elején az osztályokkal is érdemes a tanév végéig szóló szerződést kötni az első órán. Ennek egyik legfőbb szabálya, hogy a szerződésben megjelenítendő mondatokat a gyermekkel közösen szövegezze meg a pedagógus. Fontos, hogy a gyermek érezze, feladata volt a szerződés létrejöttében, aktívan közreműködött abban, nem kizárólag csak arra kényszerítik, hogy tartson be egy újabb szabályhalmazt. És valóban, ha közös erővel készül el a dokumentum, a diákok magukénak érzik azt, és nagyobb valószínűséggel tartják be és tartatják be egymással. Fontos megjegyeznünk, hogy akkor számíthatunk nagyobb elfogadásra az osztályszabályok elfogadása esetében, ha a szabálypontok a pedagógusra vonatkozó elemeket is tartalmaznak. Fontos látnunk ebben a szabályozásban, hogy azt is el kell fogadnunk, ha a diákjaink egy-egy általunk be nem tartott szabálypontra figyelmeztetnek bennünket. Amennyiben úgy érezzük, nem vagyunk készek elfogadni ezt a figyelmeztetést, úgy inkább ne kerüljön a szabálypontok közé ilyen típusú mondat.

Ezért is nagyon fontos a pedagógus saját önismerete is, mert nekünk is fejlőd-nünk szükséges annak érdekében, hogy ezeket az innovatív pedagógiai elveket hatékonyan tudjuk alkalmazni.

A „szerződés” olyan mondatokat tartalmazzon, amelyek az adott közösségen belüli együttműködést szabályozzák, a csoporton belüli általánosabb szabályok a kommunikációt, a technikai kereteket szabályozzák!

Néhány példamondatot teszek most közzé, amelyek részét képezhetik a csoport által alkotott együttműködési szabályoknak. Természetesen teljesen más jellegű mondatok is bekerülhetnek, amit az adott közösség fontosnak tart.

Együttműködési „szabályok”:

- Van passzolási lehetőség, óránként egy.
- Mindenki saját tudásával aktívan részt vesz a feladatok megoldásában.

- Nem lehet egy órán kétszer ugyanaz a csoport szószólója, vezetője... (Kooperatív csoportszerepek forgószínpadszerű változtatása fontos!)

Kommunikációs „szabályok”:

- Meghallgatjuk egymást.
- Nem vágunk egymás szavába.
- Nem minősítjük egymást és az elhangzottakat, csupán értékeljük azokat.
- Személyes információk a csoporton kívülre nem mehetnek ki (titoktartás).
- Nem beszélünk csúnyán, nem használunk trágár szavakat.
- E/1. személyben fogalmazzuk meg mondandónkat, nem beszélünk más nevében.
- Elfogadjuk egymás különégeit, személyiségét.

Technikai „szabályok”:

- szünetek,
- étkezésre vonatkozó megállapodások,
- mosdó használata tanórán.

A pedagógusra vonatkozó „szabálypontok” lehetnek: (Természetesen nem szabad ezeket külön megjelenítenünk, olvadjon be a többi, főként a gyerekekre, a közösségre vonatkozó szabálypontok közé).

- Nem minősítünk, csak értékelünk.
- Az időkereteket tartjuk.
- A csoportszabályokon csak úgy változtathatunk, ha azzal a döntő többség egyetért, de mindenképp mindenki tud róla.

Fontos, hogy a „szabályok” kerüljenek fel egy nagy tácepaóra, amelyet közösen készítünk el a gyermekekkel, és a közösség minden tagja aláírásával hitelesítse! Ezt követően kerüljön ki az osztályban a falra, jól látható helyre, és így alkalomadtán vissza tudunk utalni arra, hogy mindenki elfogadta az azon lévő elemek betartását, alá is írta. A fegyelmzés egyik hatékony eszközévé is válhat ez a módszer.

3. Nyomtatható értékelőlapok tanulók és pedagógusok számára

A következő oldalakon nyomtatható értékelőlapok találhatóak a tanulók és pedagógusok számára 1–8. osztályig. Úgy állítottuk őket össze, hogy bármelyik évfolyamon tanít a pedagógus, találjon benne az életkori sajátosságoknak megfelelőt. A sablonok használatának célja a gyerekek önértékelésének fejlesztése, és az, hogy fokozatosan eljuttassuk a tanulókat odáig, hogy 8. osztályban képesek legyenek megtervezni saját tanulásukat. A 23 darab sablon a következő funkciókat látja el:

- önértékelő lapok tanulóknak,
- egyéni tanulási terv tanulóknak (8. osztályosoknak),
- sablon negyedéves, féléves és év végi szöveges értékeléshez pedagógusoknak.

Tanulni élmény!

1./2. évfolyam

Név: Dátum:

Tantárgy:

Rajzold az arcba a hiányzó száját!

Ha jól tudod az anyagot.

Ha csak kis segítségre
van szükséged.

Ha még sok gyakorlásra
van szükséged.

3./4.évfolyam

Név: Dátum:

Tantárgy:

Színezd ki a megfelelő arcot!

	Próbáltam a legjobbat kihozni magamból. Nagyon figyeltem.
	Általában figyeltem, és többször próbáltam jól dolgozni.
	Nem figyeltem. Feladtam a próbálkozást.

3./5. évfolyam

Név: Dátum:

Tantárgy:

Karikázd be, mit mond a munkádról a barátod, a tanárod, és mit gondolsz Te magad! Majd rajzold az arcba a hiányzó száját vagy mosolygósra, vagy szomorkásra!

Önértékelés

A barátom azt mondja, hogy...

Tökéletes

Jó

Rendben van

Legközelebb jobban fog sikerülni

A tanárom azt mondja, hogy...

Tökéletes

Jó

Rendben van

Legközelebb jobban fog sikerülni

Én azt mondom, hogy...

Tökéletes

Jó

Rendben van

Legközelebb jobban fog sikerülni

3./4./5. évfolyam

Név: Dátum:

Tantárgy:

Karikázd be a megfelelő számot!

<p>1</p> <p>Még sokat kell gyakorolnom.</p>	<p>2</p> <p>Már csak egy kis segítségre van szükségem.</p>
<p>3</p> <p>Már önállóan tudok dolgozni.</p>	<p>4</p> <p>Olyan jól tudom az anyagot, hogy már másoknak is el tudom magyarázni.</p>

Tanulni élmény!

4./5. évfolyam

Név: Dátum:

Tantárgy:

Karikázd be a megfelelő számot!

4	El tudom magyarázni a többieknek, amit tanultunk.
3	Tudok önállóan dolgozni.
2	Több gyakorlásra van szükségem.
1	Segítségre van szükségem.

Tanulni élmény!

4./5./6./7. évfolyam

Név: Dátum:

Színezd ki a megfelelő arcot tantárgyanként aszerint, hogy mennyire vagy elégedett saját tevékenységeddel!

Ezután írd le a Teendőim rubrikába, mit kell még gyakorolnod!

Tantárgy		Teendőim
Magyar nyelv		
Magyar irodalom		
Matematika		
Idegen nyelv		
Környezetismeret		

Erkölcstan	 	
Ének-zene	 	
Testnevelés	 	
Technika	 	
Vizuális kultúra	 	

4./5./6. évfolyam

Név: Dátum:

Tantárgy:

Önértékelés

1. Szeretem a tantárgyat.

2. Úgy gondolom, jó vagyok a tárgyból.

3. Az órákon figyelek és aktív vagyok.

4. Együttműködöm a többiekkel.

3./4./5. évfolyam

Név: Dátum:

Színezd ki a megfelelő arcot tantárgyanként aszerint, hogy mennyire vagy elégedett saját tevékenységeddel!

Magyar nyelv	
Magyar irodalom	
Matematika	
Idegen nyelv	
Környezetismeret	

Erkölcstan	
Ének-zene	
Testnevelés	
Technika	
Vizuális kultúra	

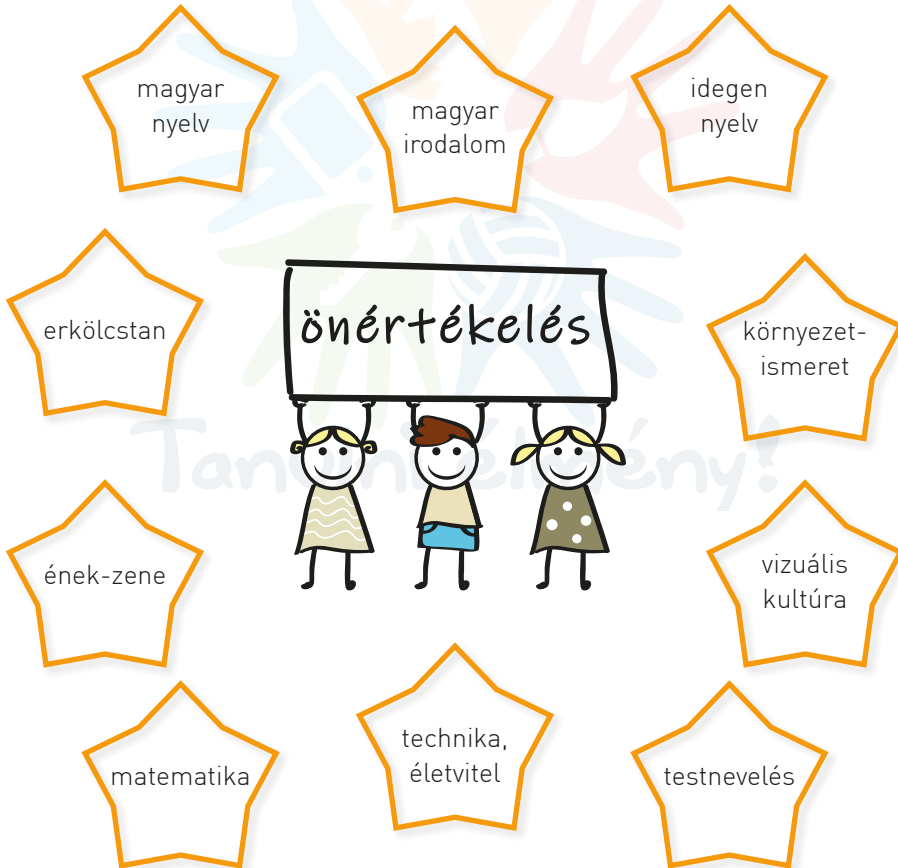

3./4. évfolyam

Név: Dátum:

Színezd ki a tantárgyak csillagait!

1. **Pirossal** azokat, ahol sikeresnek érzed magad, és nagyon igyekeztél.
2. **Kékkel** azokat, ahol nem mindig sikerült az anyagot megtanulni, és jobban kell igyekezned.
3. **Sárgával** azokat, amelyekben úgy érzed, segítségre van szükséged.

3./4. évfolyam

Név: Dátum:

Tantárgy:

Hogyan dolgoztam az órán?
Színezd ki a megfelelő arcot!

Figyeltem egész órán?

Megtettem mindent, hogy el tudjam végezni a feladataimat?

Alaposan dolgoztam?

Kértem segítséget, mikor nem értettem, mit kell csinálnom?

3./4. évfolyam

Név: Dátum:

Tantárgy:

Hogyan viselkedtem az órán?
Színezd ki a megfelelő arcot!

Figyeltem egész órán?

Jelentkeztem, amikor mondanivalóm volt?

Együttműködtem a társaimmal?

Együttműködtem a tanító nénivel?

5./6./7. évfolyam

Név: Dátum:

Tantárgy:

**Színezd ki az erőfeszítésmérőt addig a szintig,
ami a Te tanulásodra jellemző!**

Nagyon igyekeztem, keményen dolgoztam.
Úgy érzem, kiválóan tudom az anyagot.

Igyekeztem, de tudom, hogy többre is képes
lennék.

Általában befejeztem a feladatom, de néha
elkapkodtam.

Egy kicsit igyekeztem, de sosem fejeztem
be a feladatomat.

Nem igyekeztem egyáltalán.

5./6./7. évfolyam

Név: Dátum:

Tantárgy:

Rajzolj egy mosolygó arcot a Téged jellemző lépcsőfokra!

Másoknak is el
tudom magyarázni,
amit tanultam.

Teljesen
önállóan oldom
meg
a feladataim.

Néha már
önállóan
megoldom
a feladataim.

Sok segítségre
van szükségem.

6./7./8. évfolyam

Név: Dátum:

Tantárgy:

Színezd ki a megfelelő csillagot!

0. szint	1. szint	2. szint	3. szint	4. szint
★	★	★	★	★
Még segítséggel sem értem az anyagot. Azt sem értem, hogy mit csinálok rosszul.	Kezdem érteni az anyagot, de még több dologban össze vagyok zavarodva.	Segítséggel már túljutok az anyag nehézségein, de még mindig több hibát vétek.	Segítség nélkül is értem az anyagot, és meg tudom oldani a feladataim.	Már egyedül is jól értek mindent, és másoknak is el tudom magyarázni az anyagot.
Teendőim:	Teendőim:	Teendőim:	Teendőim:	Teendőim:

6./7. évfolyam

Név: Dátum:

Tantárgy:

Értékelj magad 1-től 5-ig! Írd be a négyzetekbe a megfelelő számot!

5 = mindig

4 = gyakran

3 = néha

2 = ritkán

1 = soha

1. Az órákon figyeltem.

2. Együttműködtem a többiekkel.

3. Befejeztem minden feladatomat.

4. Igyekeztem a legjobb teljesítményemet nyújtani.

6./7. évfolyam

Név: Dátum:

Tantárgy:

Értékeld magad 1-től 5-ig!

5 = mindig

4 = gyakran

3 = néha

2 = ritkán

1 = soha

1. Az órákon figyeltem, a feladatokat elvégeztem.
2. Otthoni feladataimat a legjobb tudásom szerint elvégeztem.
3. Addig tanultam/gyakoroltam az anyagot, amíg biztos tudásra tettem szert.
4. Készítettem szorgalmi feladatot.
5. Utánanéztem az anyagnak más forrásból is, hogy többet tudjak róla.
6. Segítettem egy vagy több társamnak az anyagot megérteni.

7./8. évfolyam

Név: Dátum:

Tantárgy:

Erőfeszítés (karikázd be a rád jellemző szöveg számát):

1. Sokat tanultam, nagyon igyekeztem. Még akkor sem adtam fel, amikor nehézségekbe ütköztem.
2. Sokat tanultam, nagyon igyekeztem. Néha feladtam, amikor nehézségekbe ütköztem.
3. Többször nekifogtam, de nem mindig sikerült az anyagot megtanulni.
4. Nem tettem sok erőfeszítést, hogy megtanuljam az anyagot.

Teljesítmény (karikázd be a rád jellemző szöveg számát):

1. Elértem a tanulási céljaimat, és az anyagot olyan jól tudom, hogy másoknak is el tudom magyarázni.
2. Nagyjából jól tudom az anyagot, néhány dologban vagyok csak bizonytalan.
3. Tudom az anyag néhány részét, a többinél segítségre van szükségem.
4. Sok hiányosságom van.

7./8. évfolyam

Név: Dátum:

Tantárgy:

Tanulás (karikázd be a rád jellemző szót minden mondat mellett):

Figyelek az órán.	SOHA	NÉHA	ÁLTALÁBAN	MINDIG
Felkészülve jövök órára.	SOHA	NÉHA	ÁLTALÁBAN	MINDIG
A legjobbat hozom ki magamból.	SOHA	NÉHA	ÁLTALÁBAN	MINDIG
A feladatokat időre elvégzem.	SOHA	NÉHA	ÁLTALÁBAN	MINDIG
A füzetem rendezett.	SOHA	NÉHA	ÁLTALÁBAN	MINDIG

Órai viselkedés (karikázd be a rád jellemző szót minden mondat mellett):

Jelentkezem, mikor mondanivalóm van.	SOHA	NÉHA	ÁLTALÁBAN	MINDIG
Együttműködöm a tanárral.	SOHA	NÉHA	ÁLTALÁBAN	MINDIG
Együttműködöm a társaimmal.	SOHA	NÉHA	ÁLTALÁBAN	MINDIG
Az órán a házirendnek megfelelően viselkedem.	SOHA	NÉHA	ÁLTALÁBAN	MINDIG

Jól tudom a/az (tananyag megnevezése).....

Alaposabban meg kell tanulnom a/az (tananyag megnevezése).....

6./7. évfolyam

Név: Dátum:

Tantárgy:

Karikázd be a megfelelő képet!

	Mindig	Néha	Soha
Figyelek az órán.			
Azt csinálom, amit a tanárom kér.			
Kitartó vagyok a tanulásban.			
Próbálom feladataimat a megadott időre befejezni.			
Kérek segítséget, mikor nem értek valamit.			
Tesztek erőfeszítéseket annak érdekében, hogy többet tudjak.			
Füzetem áttekinthető, rendezett.			

5./6./7./8. évfolyam

Név: Dátum:

Tantárgy:

Tanulói-tanári összehasonlító értékelés

A tanuló önértékelése	A tanár értékelése
Odafigyelek az órákon. <ul style="list-style-type: none"> • Mindig. • Néha. • Ebben javulnom kell. 	Odafigyel az órákon. <ul style="list-style-type: none"> • Mindig. • Néha. • Ebben javulnia kell.
Aktívan veszek részt az órákon. <ul style="list-style-type: none"> • Mindig. • Néha. • Ebben javulnom kell. 	Aktívan vesz részt az órákon. <ul style="list-style-type: none"> • Mindig. • Néha. • Ebben javulnia kell.
Mindent megteszek azért, hogy fejlesszem a tudásom. <ul style="list-style-type: none"> • Mindig. • Néha. • Ebben javulnom kell. 	Mindent megtesz azért, hogy fejlessze a tudását. <ul style="list-style-type: none"> • Mindig. • Néha. • Ebben javulnia kell.

Büszke vagyok arra, hogy

.....

Még gyakorolnom kell/meg kell tanulnom a/az

.....

A következő feladatomban az, hogy.....

.....

Egyéb megjegyzés:

.....

7./8. évfolyam

Név: Dátum:

Tantárgy:

Összefüggés az erőfeszítés és az osztályzat között

Dátum	Feladat/téma/ tananyag neve	Erőfeszítés- pontszám 1-10	Kapott osztályzat	Látsz e összefü- gést az erőfeszí- téseiteid és a kapott osztályzataid között?

8. évfolyam

Név: Dátum:

Tantárgy:

Egyéni tanulási terv

Dátum	Tanulási cél	Teljesült/ nem teljesült ✓ ✗	A cél eléréséhez szükséges tevékenységek	Határidő	Források, segítség

Negyedéves/Féléves/Éves szöveges értékelés

Gyermek neve, osztálya:	Dátum:
Szociális-emocionális fejlődés (pl.érzelmek kezelése, a viselkedés szabályzása, empátia mások iránt, kapcsolatteremtő képesség, megbízhatóság)	
Kommunikációs fejlődés (pl. fejlődés az írás-olvasás területén, szövegértés, szókincs, beszédképesség)	
Problémamegoldó gondolkodás (pl. kezdeményezőkézség, céltudatosság, összefüggések megértése, analógia, megoldási javaslatok, kritikai gondolkodás, kitartás, alternatív megoldások számbavétele)	
Kreatív gondolkodás	
Erőfeszítések, motiváltság, a tanuláshoz való hozzáállás	
Tudás a világról (környezetünk, mindennapi élet, a gyermek érdeklődési körének területei)	
Testi fejlődés	
A pedagógus javaslatai:	Szülői visszajelzés, aláírás:

.....

Az osztályfőnök aláírása

4. A kerettantervi követelményeket tartalmazó mondatbank tantárgyanként és évfolyamonként szöveges értékeléshez

Szöveges értékelés 1. osztály

Személyiségi összetevők

Mindig meg akar felelni.

Igyekezete hullámzó.

Motiválni kell.

Társaival együttműködő, segítőkész.

Kedves, biztatásra készsége, társaival türelmes.

Biztatásra sem készsége.

Elmélyülten dolgozik.

Képes elmélyülten dolgozni, de könnyű kizökkenteni.

Időnként leáll, elmereng,

Munkáiban természetes közvetlenséggel jelentkezik amit átélt.

Munkáiban nem mindig sikerül magát adnia.

Nehezen nyílik meg, munkáiban egyelőre mások megoldásaira figyel.

Nem szereti, ha segítenek neki, önállóságra törekszik.

Rutin munkákban már önálló, de alkotásban még bátortalan.

Segítséget igényel.

A sikertől, a dicsérettől szárnyakat kap.

A siker motiválja.

A siker nem motiválja tartósan.

A sikertelenség nem veszi el a kedvét.

A sikertelenségen idővel túlteszi magát.

A sikertelenségre eleve számít.

Mindenkit figyelmesen végighallgat.

Néha figyelmeztetni kell a türelemre, mert ő akar szerepelni.
Az odafigyelésre is figyelmeztetni kell.
Saját munkáját is képes kritikusan szemlélni.
Részlegesen képes az önellenőrzésre.
Ítéleteiben bizonytalan.

Magyar nyelv és irodalom

Kommunikáció, beszéd

A beszéd tisztasága

Artikulációja tiszta, beszéde tökéletesen érthető.
1-2 hang képzése még bizonytalan, beszéde érthető.
Sok hangképzési hibája van.
Beszéde korrekciót igényel.

Szóbeli kifejezőkészség

Szókincse gazdag, választékosan beszél.
Beszéde és szókincse korának megfelelő.
Szókincse szegényes.
Szókincse rendkívül szegényes.
A tanév során beszéde fejlődött, szókincse gazdagodott.
Könnyen megjegyzi és felidézi a verseket és a meséket.
Nehezen fejezi ki magát.
Még nem szeret a társai előtt szerepelni.
Beszéde jól követhető, szívesen, alkalomhoz illően szólal meg.
Beszéde nehezen követhető, nem szívesen, keveset, de érthetően beszél.
Beszéde rendkívül gátolt, sokszor érthetetlen.

Részvétel páros és csoportos kommunikációban

Képes meghallgatni partnerét (átadni a szót).
Másokat nem hallgat meg, csak maga akar beszélni, vagy ritkán szólal meg.
Nem kapcsolódik be a társalgásba.

Olvasás-szövegértés

Minden betűt ismer, gyorsan azonosít a megfelelő hanggal.

Lassan azonosítja a betűt a hanggal.

Az alábbi betűk felismerésében még bizonytalan:.....

Sokszor nem tudja azonosítani a betűket.

Önállóan összeolvassa a tanult betűket.

A tanult betűk összeolvasásában bizonytalan.

A betűket felismeri, de azok összeolvasása nehézséget jelent.

Rövid szövegek esetében már mondatokat olvas, és megérti azokat.

Elolvas rövid szavakat, mondatokat, de azok megértése még nehézséget jelent számára.

Képes elmélyülten, magában olvasni, és az olvasottak tartalmáról beszámolni, a szöveggel kapcsolatos feladatokat megoldani.

Képes elolvasni rövid szövegeket, és megérti azokat.

Képes önállóan elolvasott szavak magyarázatára, de a mondatértése még bizonytalan.

Elolvassa a rövidebb szövegeket, de nem érti meg azokat.

A rövidebb szövegek önálló néma olvasására még nem képes.

Az esetek többségében jól szótagol.

Bizonytalanul szótagol.

Rosszul szótagol

A szótagolva írt szavakat/mondatokat folyamatosan olvassa.

Nehezen olvassa a szótagolva írt szavakat/mondatokat.

Szótagolva írt szavakat/mondatokat csak szótagolva tud olvasni.

Gyakorolt szövegeket folyamatosan, helyes tagolással olvas, érti a jelentését.

Gyakorolt szövegeket nehezen, rosszul tagolva olvas, csak részben érti a jelentést.

Gyakorlott szöveggel sem bír megbirkózni, jelentését nem érti.

Szöveg hallgatása: tartósan követi érdeklődéssel, utólag reagál.

Szöveg hallgatása: érdeklődéssel követi.

Szöveg hallgatása: figyelme könnyen elkalandozik.

Szívesen, saját elhatározásából olvas.

Ritkán, inkább feladatszerűen olvas.

Kényszerből olvas.

Írás

Vonalvezetése, írásmozgása biztos.

Vonalvezetése, írásmozgása még bizonytalan.

Ceruzafogása megfelelő.

Ceruzafogása bizonytalan.

Füzetvezetése tiszta, rendezett.

Füzetvezetése időnként rendezetlen.

Az irányokat nem téveszti, jól tájékozódik a síkban és a térben.

A síkban és a térben még nem tájékozódik magabiztosan.

Írásos tevékenységet szívesen végez.

Betűalakítása, betűkapcsolása szabályos.

A tanult betűket, betűkapcsolatokat még segítséggel alakítja.

Írásképe esztétikus, egyéni.

Betűalakítása, a betűk kapcsolása pontatlan.

Írástempója az átlagnál gyorsabb.

Írástempója életkorának megfelelő.

Az írástempója lassú.

A tanult betűket, szavakat pontosan másolja írott és nyomtatott mintáról.

A tanult betűk, szavak másolása pontatlan.

Még nem tudja a tanult betűket és szavakat önállóan lemásolni.

A tanító jelölése alapján önállóan tudja javítani hibáit.

Hibáit kis segítséggel javítani tudja.

Tollbamondás után hibátlanul leírja a betűket és a szavakat.

Tollbamondás után még pontatlanul írja le a tanult betűket és szavakat.

Tollbamondás után még nem tudja leírni a tanult betűket és szavakat.

Képes önellenőrzéssel javítani a hibákat.

Hibáit kis segítséggel javítani tudja.

Emlékezetből is pontosan írja le a betűket, szavakat.

Emlékezetből pontatlanul ír.

Emlékezetből még nem tud betűket, szavakat leírni.

Önellenőrzéssel képes javítani a hibáit.

A szavak határait különírással érzékelteti.

A szavakat többnyire külön írja.

A szavak különírásában teljesen bizonytalan.

Matematika

Számfogalom

A számolással és egyéb matematikai problémákkal összefüggő feladatokat szívesen végzi. Órákon aktív és figyelmes.

A számolással és az egyéb matematikai problémákkal összefüggő feladatokat többnyire elvégzi. Órákon nem mindig aktív, de szorgalmasan dolgozik.

Számfogalma biztos.

Számfogalma bizonytalan.

Biztonsággal felismeri és lejegyzí a tanult számokat.

A számok felismerésében és lejegyzésében még bizonytalan.

Jól tájékozódik a számegyenesen.

A számegyenesen való tájékozódása pontatlan.

Ismeri és alkalmazza a tanult matematikai jeleket {<, >, =}.

A tanult matematikai jeleket még nem tudja biztonsággal alkalmazni.

Önállóan tud összeadni és kivonni a-as/-es számkörben.

Segítséggel tud összeadni és kivonni a-as/-es számkörben.

Képes csökkenő és növekvő sor felállítására 0--ig.

A növekvő és csökkenő sor felállításában még segítséget igényel.

Jól használja a páros és páratlan szavakat, be tudja mutatni jelentésüket.

A számhoz jól kapcsolja a tulajdonságot (páros, páratlan), de csak segítséggel tudja bemutatni a jelentését.

A számhoz nem tudja kapcsolni a tulajdonságot. (páros, páratlan)

Biztosan rendel adott számokhoz ismert tulajdonságokat.

Adott számokhoz kevés számtulajdonságot tud hozzárendelni.

Nem tud számokhoz tulajdonságot rendelni.

Számolási készség

Adott egyszerű szabály szerint képes a számsorozat folytatására.

Segítséggel tudja a számsorozatot folytatni.

Nem képes megadott szabály szerint a számsorozat folytatására.

Képről helyesen alkot számfeladatot.

Képről segítséggel képes számfeladat alkotására.

Még nem tud képről számfeladatot írni.

Önállóan képes összeadni és kivonni a-as/-es számkörben.

Eszközzel tud összeadni és kivonni a ...-as/-es számkörben.

Eszköz nélkül még nem képes műveletek végzésére.

Összefüggések felismerése, geometria

Az egyszerűbb nyitott mondatot megérti, és hibátlanul megoldja.

Algoritmus szerint képes szöveges feladat megoldására.

A szöveges feladatot segítséggel tudja megoldani.

Még nem tudja megoldani a szöveges feladatokat.

Felismeri és megnevezi a síkidomokat.

Még nem ismeri fel az alábbi síkidomokat:

Tárgyak, síklapok tükörképét önállóan előállítja.

Tárgyak, síklapok tükörképét segítséggel előállítja.

Tárgyak, síklapok tükörképét segítséggel sem tudja, előállítja.

Környezetismeret

Ismeri a tanult napok, hónapok és az évszakok neveit.

Még nem ismeri a tanult napok, hónapok és évszakok neveit.

Meg tud nevezni néhány ház körül és erdőben élő állatot, növényt.

Még nem tudja megkülönböztetni a ház körül és az erdőben élő állatokat, növényeket.

Meg tudja nevezni a szülei foglalkozását.

Nem tudja megnevezni a szülei foglalkozását.

Ismeri a helyes tisztálkodás szokásait.

Nem mindig ismeri fel a helyes tisztálkodási módokat.

Rendkívül nyitott és érdeklődő a természet jelenségei iránt.

Fel lehet kelteni az érdeklődését a természet jelenségei és értékei iránt.

Ritkán mutat érdeklődést a természet jelenségei iránt.

Jól használja a térbeli és időbeli tájékozódáshoz szükséges fogalmakat.
Még bizonytalan a térbeli és időbeli tájékozódást kifejező szavak használatában.
Segítséggel sem képes a tájékozódáshoz használt kifejezések megkülönböztetésére.

A hét napjait, a hónapok és az évszakok nevét ismeri, képes azok felsorolására.
Segítséggel képes a hét napjainak, a hónapok és évszakok nevének felsorolására.

Még nem tudja önállóan megnevezni a napok, hónapok, évszakok neveit.

Képes megnevezni a tárgyak érzékelhető tulajdonságait (alak, forma, szín).

Még bizonytalan a tárgyak érzékelhető tulajdonságainak megnevezésében (alak, forma, szín).

Nem tudja megnevezni az érzékelhető tulajdonságokat (alak, forma, szín).

Megfigyelései pontosak, képes megadott szempontú rendezésre is.

Általában pontosan képes megfigyelni, de a megfogalmazásban és a rendezésben még segítségre szorul.

Megfigyelései pontatlanok, tapasztalatait nehezen tudja megfogalmazni.

Ének-zene

A zenét szereti, élvezi, a feladatokat szívesen végzi.

A zenét szereti, élvezi, de a feladatokat nem mindig végzi szívesen.

A zenét szereti, de a feladatokban való részvételhez bátorítást igényel.

A tanult dalokat el tudja énekelni csoportban és önállóan is.

A tanult dalokat csoportban igen, de egyénileg nem tudja elénekelni.

Hallás után képes egyszerű ritmus visszatapsolására.

Hallás után nem képes egyszerű ritmus visszatapsolására.

Szívesen részt vesz a tanult gyermekjátékok eljátszásában.

Kötelességszerűen vesz részt a tanult gyermekjátékok eljátszásában.

Vonakodva vesz részt a tanult gyermekjátékok eljátszásában.

A tanult ritmusokat, azok jeleit ismeri és használja.

A zene hallgatásakor lelkes, találó, eredeti megjegyzéseket tesz.

A zene hallgatásakor figyelmes.

A zene hallgatásakor nem mutat különösebb érdeklődést.

Vizuális nevelés, rajz és technika

Szeret rajzolni, színezni, festeni, mintázni.
Átlagos az érdeklődése a vizuális kultúra, a vizuális művészetek iránt.
Egyelőre nem ábrázol szívesen, gyakran szorul segítségre és bátorításra.
Szívesen végez technikai jellegű tevékenységeket.
Fel lehet kelteni a technikai jellegű érdeklődését, de munka közben biztatást igényel.
Munkavégzés előtt és közben is folyamatos biztatást, segítséget igényel.
Munkái szépek és igényesek.
Munkái többnyire szépek és igényesek.
Munkáit hiányosságok jellemzik.
Törekszik a rajzfelület esztétikus kitöltésére.
Általában törekszik a rajzfelület esztétikus kitöltésére.
Nem törekszik a rajzfelület esztétikus kitöltésére.
Ügyesen bánik az eszközökkel.
Saját ötleteit, elképzeléseit bátran megvalósítja.
Saját ötleteit és elképzeléseit segítséggel valósítja meg.
A tanult technikákat életkorának megfelelő szinten alkalmazza.
Törekszik a rajzfelület esztétikus kitöltésére.
Ismeri a színek nevét, és felismeri azokat.
Szóban és képben is megmutatkozik, hogy belső képi világa, fantáziája eleven.
Fantáziavilága gazdag, de inkább mások meglátásaihoz igazodik.
Meglátásaiban még kevésbé tér el másokétól.
A művészet iránt élénk érdeklődést mutat.
A művészet iránti érdeklődésére lehet építeni.
A művészet iránti érdeklődését még inkább az érdekességek keltik fel.

Testnevelés

A mozgásos feladatokat szívesen végzi, szeret mozogni.
A feladatok kivitelezésében mozgása összerendezett.
Erőnléte és állóképessége korának megfelelő.
A sportjátékok, versengések szabályait érti és betartja. Minden helyzetben sport-szerűen viselkedik.

A sportjátékok, versenyek szabályait érti, de időnként nem tartja be.

A szabályokat többnyire érti, de gyakran nem tartja be.

Képes a szaknyelvi utasításra, ütemezésre társaival azonos tempóban végezni a gimnasztikai gyakorlatokat.

Többnyire képes a szaknyelvi utasításra, ütemezésre társaival azonos tempóban végezni a gimnasztikai gyakorlatokat.

Gyakran nem képes a szaknyelvi utasításra, ütemezésre társaival azonos tempóban végezni a gimnasztikai gyakorlatokat.

Képes a testnevelésóra előtti feladatok (átöltözés) önálló és gyors végrehajtására.

Többnyire képes a testnevelésóra előtti feladatok (átöltözés) önálló és gyors végrehajtására.

Nem képes a testnevelésóra előtti feladatok (átöltözés) önálló és gyors végrehajtására.

Szöveges értékelés 2. osztály

Személyiségi összetevők

Kitartó, munkáit mindig végig akarja vinni.

Akarati viszonyulása változó.

Biztatást igényel.

Társaival együttműködik, lelkes.

Társaival együttműködik, tud lelkes és visszahúzódó is lenni.

Munkáiban természetes közvetlenséggel jelentkezik, amit átélt.

Munkáiban nem mindig sikerül magát adnia.

Nehezen nyílik meg, munkáiban egyelőre mások megoldásaira figyel.

Nem szereti, ha segítenek neki, önállóságra törekszik.

Rutin munkákban már önálló, de alkotásban még bátortalan.

Segítséget igényel.

A sikertől, a dicsérettől szárnyakat kap.

A siker motiválja.

A siker nem motiválja tartósan.

A sikertelenség nem veszi el a kedvét.

- A sikertelenségen idővel túlteszi magát.
- A sikertelenségre eleve számít.
- Mindenkit figyelmesen végighallgat.
- Néha figyelmeztetni kell a türelemre, mert ő akar szerepelni.
- Az odafigyelésre is figyelmeztetni kell.
- Saját munkáját is képes kritikusan szemlélni.
- Részlegesen képes az önellenőrzésre.
- Ítéleteiben bizonytalan.

Magyar nyelv és irodalom

Kommunikáció-beszéd

Beszédértés

- Az egyszerű szóbeli közléseket gyorsan és pontosan megérti. Szívesen vesz részt közös beszélgetésekben.
- Az egyszerű szóbeli közléseket általában megérti.
- A szóbeli közléseket csak többszöri ismétlés és szavak magyarázata után érti meg pontosan.
- A szóbeli közlések megértéséhez szükséges figyelme és szókinccse külön fejlesztést igényel.
- Az egyszerű utasítások megértésére már képes, de nehezen követi a tanító magyarázatait és társai beszélgetését.
- A tanítás menetébe nem tud bekapcsolódni, mert kevés szót ismer, nehezen érti meg a kérdéseket és a feladatok utasításait.

Szókinccs

- Szókinccse gazdag, témához illeszkedő.
- Szókinccse életkorának megfelelő.
- Kevés szóval közli gondolatait.
- Szókinccse fejlődéséhez több mesehallgatásra, olvasásra és beszélgetésre van szüksége.
- Szókinccse még fejletlen, bővítésre, pontosításra szorul.
- Szókinccsének gazdagításához külön fejlesztésre van szüksége.

Kiejtés

Kiejtése tiszta, beszéde jól érthető.

Beszéde érthető, de kiejtése kisebb javításokra szorul.

Több hangot is hibásan ejt, beszéde ezért nem mindig érthető.

Logopédiai fejlesztésre van szüksége a hang(ok) hibás ejtése miatt.

Szóbeli kifejezőképesség.

Szóbeli kifejezőképessége kiváló. Választékosan közli gondolatait.

Szóbeli kifejezőképessége az életkorának megfelelő. Gondolatait értelmes mondatokkal közli.

Gondolatait nehézkesen fejezi ki. Szóbeli kifejezőképessége fejlődéséhez külön foglalkozásra van szüksége.

A többször gyakorolt olvasmányok tartalmának elmondásában sokat fejlődött.

Nehézkesen, akadozva mondja el gondolatait egy adott témáról, ha hosszabban kell beszélnie.

Összefüggő beszédre önállóan még nem képes.

Beszéde érthető, folyamatos, értelmes, tématarató, helyzethez alkalmazkodó.

Beszéde érthető, néha elkalandozó, esetenként kissé kusza.

Beszéde alig érthető, nehezen követhető, sokszor független a helyzettől.

Páros és csoportos kommunikációban kezdeményező.

Bevonható a páros és csoportos kommunikációba.

Páros és csoportos kommunikációban általában passzív.

Társaira figyel, a kommunikációban együttműködik.

Csak saját mondanivalójára figyel.

Szívesen, oldottan kommunikál.

Nehézkesen kommunikál.

Kényszeredetten kommunikál.

Olvasás-szövegértés

Érdeklődés

Szereti a könyveket, szívesen olvas.

A tanórán szívesen olvas, de önállóan még nem érdeklődik a könyvek iránt.

Igénye van az önálló olvasásra.

Kedvenc témáiról szívesen olvas önállóan.

Egyelőre még nem talál örömet az olvasásban.

Hangos olvasás

Felkészülés utáni hangos olvasás.

Felkészülés után 5-6 mondatos szöveget képes folyamatosan, hibátlanul vagy egészen kevés hibával felolvasni.

Felkészülés után 5-6 mondatos szöveget fel tud olvasni úgy, hogy 3-4 hibánál többet nem ejt. Olvasástechnikai hibáit önállóan javítja. Leggyakoribb hibája, hogy mást olvas, mint ami a szövegben van.

Felkészülés után 5-6 mondatos szöveget fel tud olvasni úgy, hogy 3-4 összetartozó szó közben már nem kell megállnia. Olvasása jól hallható és érthető.

Tipikus olvasástechnikai hibái: újrakezdés/mást olvasás/betűtévesztés/betűcsere. Ezeket a hibákat tanítói segítséggel javítani tudja.

Felkészülés után 5-6 mondatos szöveget fel tud olvasni úgy, hogy 3-4 olvasástechnikai hibánál többet nem ejt. Olvasási tempója azonban igen lassú, az írásjelekre még nem tud odafigyelni. Nem tudja érzékeltetni a mondatfajtának megfelelő hanglejtést és hangsúlyozást.

Felkészülés után 5-6 mondatos szöveget az élőbeszédhez közelítő tempóban fel tud olvasni úgy, hogy törekszik az írásjelek érzékeltetésére és a kifejező hangsúlyozásra, de gyakran követ el olvasástechnikai hibát.

Felkészülés után 5-6 mondatos szöveget pontosságra törekvően olvas fel. A mondatok végét azonban nem érzékelteti, hanglejtésével nem jelzi a beszélői szándékot (pl. kérdés, kijelentés).

Felkészülés után 5-6 mondatos szöveget is csak lassú tempóban, akadozva, betűzve tud felolvasni. Közben gyakran követ el olvasástechnikai hibát, az írásjeleket többnyire nem veszi figyelembe.

Gyakori hibás hanglejtése és indokolatlan szünettartásai miatt nehezen érthető, amit felolvas.

Hangos olvasása pontos, kifejező.

Hangos olvasása pontatlan.

Hangos olvasása nagyon pontatlan.

Néma olvasás – szövegértés

Szövegértés bizonyítása szóban

Képes hosszabb ideig csendesen magában olvasni, az olvasottak tartalmáról pontos információi vannak.

Képes magában olvasni figyelmesen és tartósan, az olvasottak tartalmával kapcsolatos kérdésekre helyesen válaszol.

Rövid ideig képes magában olvasni, de az olvasottakat többé-kevésbé pontosan fel tudja idézni.

Tartósan képes magában olvasni, de az olvasottak tartalmát csak hiányosan tudja felidézni. Fejletlen olvasástechnikája miatt hosszú időre van szüksége a rövid szövegek elolvasásához is.

Nehezen érti meg, amit olvas, így a szöveg tartalmát nagyon pontatlanul vagy alig tudja felidézni.

Szövegértés bizonyítása írásban

Képes arra, hogy egy szöveget némán elolvasson, és a szöveghez kapcsolódó feladatokat írásban egyedül megoldja.

Képes arra, hogy egy szöveget némán elolvasson, de a szöveghez kapcsolódó feladatokat írásban csak segítséggel tudja megoldani.

Képes arra, hogy egy szöveget némán elolvasson, de a megértést vizsgáló feladatok közül csak az egyszerűbbeket tudja önállóan megoldani.

Tájékozódásra a könyvekben és egyéb nyomtatott szövegekben önállóan is képes: pl. lexikonban, szótárban, tartalomjegyzékben.

Képes ismeretlen szavakat egyedül megkeresni egyszerűen kezelhető lexikonokban, szótárakban; a megértéshez fel tudja használni az olvasókönyvben lévő szómagyarázatokat.

Tanítói segítséggel képes ismeretlen szavakat megkeresni egyszerűen kezelhető lexikonokban, szótárakban. A megértéshez tanítói irányítással fel tudja használni az olvasókönyvben lévő szómagyarázatokat.

Az olvasókönyvén kívül más könyveket még nem használ.

Írás

Íráskép

Betűalakítása, betűkapcsolása szabályos, szép.

Betűalakítása, betűkapcsolása időnként szabálytalan, egyenetlen.

Betűalakítása, betűkapcsolása gyakran szabálytalan. Írása ettől még olvasható, de nem szép.

Betűalakítása, betűkapcsolása olyan mértékben eltér a szabályostól, hogy írása már nehezen olvasható.

Írása lendületes, egyenletes és jól olvasható.

Írása nehezen olvasható, nehézkes, egyenetlen.

Írása alig olvasható, nagyon rendezetlen.

Vonalvezetése határozott, képes a sor kitöltésére.

Vonalvezetése bizonytalan, időnként kilép a vonalak közül.

Írástempója megfelelő.

Írástempója lassú/kapkodó.

Írástempója nagyon lassú.

Füzetvezetés

Füzete tiszta, rendes, áttekinthető.

Füzetébe egyre rendezettebben dolgozik.

Füzetei rendezetlenek.

Füzetvetése igényes, rendezett.

Füzetvezetésének rendezettsége sokat fejlődött.

Helyesírás

Írás közben kevés hibát ejt.

Többnyire hibátlanul másol, de emlékezetből íráskor és tollbamondáskor még gyakran téveszt.

Sok hibával ír.

Gyakori hibái másoláskor: ; tollbamondásra íráskor:.....; emlékezetből íráskor:

Gyakran elhagyja a mondatvégi írásjeleket.

A begyakorolt szókészlet körében is bizonytalan a j és az ly hangok jelölésében.

Sokszor téveszt a hangok időtartamának jelölésében.

Speciális egyéni gyakorlásra, fejlesztésre van szüksége helyesírása javulásához.

A tanult nyelvtani fogalmak értő használata, alkalmazása jellemzi.

A tanult nyelvtani fogalmak bizonytalan használata és alkalmazása jellemzi.

Matematika

Számfogalom

A matematikai feladatok megoldásával szívesen foglalkozik.

A százas számkörben számfogalma kialakult. Az egyjegyű és a kétjegyű számokat is helyesen olvassa, írja, csoportosítja és rendezi. Pontosan jelöli helyüket a száme-gyenesen, és meg tudja nevezni a számok tulajdonságait.

A százas számkörben számfogalma kialakulóban van. Általában helyesen olvassa, írja az egy- és a kétjegyű számokat. A számlálásban, összehasonlításban, a számok sorba rendezésében téveszt. Nem mindig találja meg a számok helyét a száme-gyenesen, a számok tulajdonságainak megnevezésében és a számszomszédok felismerésében néha bizonytalan.

A százas számkörben számfogalma még nem alakult ki. A számok írásában gyakran téveszt. A számlálásban néha hibázik. A számok összehasonlításában, növekvő és csökkenő sorba rendezésében gyakran téveszt, és helyüket a száme-gyenesen nem mindig találja meg.

A matematikai feladatok iránt ritkán mutat érdeklődést. Figyelme gyakran elka-landozik. Önálló munkái sajnos sok esetben hibásak.

A matematikai feladatokat nem szívesen végzi. Órai aktivitása változó, gyakran elkalandozik, nem figyel. Önálló munkái hiányosak, hibásak, ezért matematikából sok gyakorlásra, külön fejlesztésre van szüksége.

Önállóan, helyesen építi fel a számot a tízesekből és egyesekből.

Segítséggel építi fel a számot a tízesekből és egyesekből.

Mennyiségfogalom

Képes a különböző mennyiségek méréshez szükséges összehasonlítására, sorba rendezésére. Helyesen ismeri fel és fejezi ki a mennyiségek közötti viszo-nyokat. A megismert mérőeszközöket és a tanult mértékegységeket jól használja. Mértékváltásai hibátlanok.

Kis segítséggel képes különböző mennyiségek méréshez szükséges összeha-sonlítására, sorba rendezésére. A mérőeszközöket és a tanult mértékegységeket ismeri, de használatukban bizonytalan. Mértékváltásai nem mindig hibátlanok.

A mennyiségek meg- és kimérésében még nem szerzett elég gyakorlatot. A megis-mert mérőeszközök körében nem igazodik el kellő biztonsággal. Néha összetéveszti

a mértékegységeket. A méréshez kapcsolódó összehasonlításban, sorba rendezésben folyamatos segítséget igényel.

Önállóan végzett mértékváltásai gyakran hibásak. Ebben a tevékenységben külön egyéni fejlesztésre szorul, sok mérési tapasztalatra van szüksége.

Műveletvégzés, számolási készség

Képes a tanult műveleteket képről, tevékenységről leolvasni, kirakással, rajzzal megjeleníteni. Az összetett számfeladatokat is meg tudja oldani, többnyire eszköz nélkül is hibátlanul. Fejszámolása gyors és pontos.

A tanult műveletek képről, tevékenységről történő leolvasásában, leírásában, műveletek kirakással, rajzzal történő megjelenítésében néha segítségre szorul. Eszközhasználat nélkül is kevés hibával számol.

Az összetettebb számfeladatok megoldásában gyakran hibázik.

Fejszámolása átlagos tempójú, ritkán téveszt.

A szorzó-, bennfoglaló táblákat jól begyakorolta.

A szorzó-, bennfoglaló táblákat már jól tudja, néha azonban eltéveszti.

A szorzó-, bennfoglaló táblákat még sokat kell gyakorolnia.

Az összeadást/kivonást önállóan, hibátlanul végzi.

Az összeadást/kivonást kevés segítséggel végzi.

Egyelőre csak segítséggel tudja képről, tevékenységről a tanult műveleteket leolvasni, leírni; kirakással, rajzzal megjeleníteni.

Sok hibával végzi a négy alpműveletet. A számoláshoz gyakran használ még segéd-eszközt.

Az összetett számfeladat megoldásában általában segítségre van szüksége. Fejszámolásban lassú, gyakran pontatlan.

Szöveges feladatok megoldása, halmazok, nyitott mondatok

A szöveges feladatok megoldásában követi a tanult megoldási sorrendet, a feladatot helyesen értelmezi.

Általában képes a szöveges feladatok megértésére és az adatok lejegyzésére. A megoldás tervét kirakással, rajzzal értelmezi, segítséggel a szükséges műveletet is elvégzi.

Egyre jártasabb a képről, műveletről való szövegalkotásban. Előforduló hibáit segítséggel javítani tudja.

Tanítói segítséggel tudja a szöveges feladatokat megjeleníteni kirakással, rajzzal. A számítások elvégzésében sem önálló még. Kirakásról, képről szóló történetalkotásokra még nem képes.

Nyitott mondatoknál az összes megoldást megtalálja.

Nyitott mondatoknál néha hibás vagy hiányos megoldást ad.

Nyitott mondatoknál nem érti a feladatot.

Tárgyak és számok szétválogatását önállóan végzi, a közös tulajdonságot megnevezi.

Tárgyak és számok szétválogatását önállóan végzi, de a szempontot nem tudja megnevezni.

Tárgyak és számok szétválogatását segítséggel végzi.

Geometriai összefüggések felismerése

Megbízhatóan tud síkidomokat a tanult módszerekkel előállítani, képes a felismert szempont szerinti alakzatok szétválogatására, rendezésére.

Tud síkidomokat a tanult módszerekkel előállítani. Ehhez ritkán igényel segítséget.

Meg tudja nevezni a megismert síkidomokat és testeket, jártas az alakzatok tükrösségének és egyéb megismert tulajdonságainak megállapításában, egyszerű megfigyelések megfogalmazásában.

Segítséggel tud geometriai alakzatokat előállítani. Megfigyelései nem mindig pontosak, ezért a síkidomok, testek szétválogatásában, rendezésében, összehasonlításában sokat téveszt.

A tanult alakzatok megnevezésében bizonytalan, a tükrösség és egyéb tulajdonságok megállapítására önállóan még nem képes.

Környezetismeret

Érdeklődés

A természet jelenségei, értékei iránt rendkívül nyitott és érdeklődő.

A természet jelenségei, értékei iránti érdeklődését tanítói segítséggel lehet felkelteni és fenntartani.

A természet jelenségei iránt ritkán mutat érdeklődést.

A természetvédelmi tevékenységekben szívesen részt vesz.

Figyelmeztetni kell környezete megbecsülésére és megóvására.

Megismerő tevékenységekben való eredményessége

Megfigyelései pontosak, a tapasztalatok felidézése, rögzítése során felismeri az összefüggéseket.

Megfigyelései többnyire pontosak, de a tapasztalatok felidézése, rögzítése során az összefüggések felismeréséhez tanítói segítségre van szüksége.

Megfigyelései gyakran pontatlanok, felületesek, és a tapasztalatok felidézésében, rögzítésében is bizonytalan. Nehezen fedez fel összefüggéseket. Megismerő tevékenységében sok segítségre van szüksége.

Ismeri és alkalmazza a gyalogos közlekedés elemi szabályait.

Ismeri, de nem mindig alkalmazza a gyalogos közlekedés elemi szabályait.

Nem ismeri és nem alkalmazza a közlekedési szabályokat.

Figyelmeztetésre, segítségre szorul a közlekedésben.

Alkalmazás, tájékozottság

Tapasztalás útján, valamint képi és szöveges formában megszerzett ismereteit új feladathelyzetben is megbízhatóan fel tudja idézni. Az élő és élettelen környezettel kapcsolatos tájékozottsága kiváló.

Tájékozódása közvetlen környezetében, szülőföldjén biztos.

Tapasztalás útján, valamint képi és szöveges formában megszerzett ismereteit nem mindig tudja pontosan felidézni és alkalmazni. Tájékozottsága főként a növények körében jó.

Tapasztalás útján megszerzett ismereteit megőrzi, főként az állatok iránt mutat érdeklődést. Tudásbeli hiányosságai a tanultak gyors felejtéséből adódnak.

Élő és élettelen környezetére az iskolában és az iskolán kívüli programok alkalmával is egyre tudatosabban figyel.

Élő és élettelen környezetére még nem mindig figyel tudatosan. A magatartási szabályokat tudja, de alkalmazásukat sokszor figyelmen kívül hagyja, pl. csoporthelyzetben, a közlekedésben. Ezzel veszélyezteti a saját és mások testi épségét is. Ezért gyakran kell figyelmeztetni.

Ének-zene

Érdeklődés, aktivitás

A zenét szereti, élvezi, a feladatokat szívesen végzi.

A zenét szereti, élvezi, de a feladatokat nem mindig végzi szívesen.

A zenét szereti, élvezi, de a feladatok elvégzésében bátorításra szorul.

Érdeklődését, figyelmét nehéz a zene iránt felkelteni és ébren tartani.

A zene hallgatásakor lelkes, találó eredeti megjegyzései vannak.

A zene hallgatásakor figyelmes.

A zene hallgatásakor nem mutat különösebb érdeklődést.

Ritmikai készség

Ritmikai készsége a tanult és gyakorolt dalokkal kapcsolatos feladatok végzése közben jó fejlettséget mutat.

A ritmikai elemeket felismeri, ha a ritmikai motívumok a tanult dalokhoz kapcsolódnak.

Ritmikai készsége kialakulóban van, dalrészletek ritmusát képes bemutatni.

Képes a tanult dalokat dalritmusról felismerni.

Képes a dalok ritmusát összehasonlítani.

Ritmikai készsége külön, egyéni fejlesztésre szorul.

Az egyenletes járást ritmustapsra, éneklésre vagy zenére pontosan végzi, képes a társakkal való együttmozgásra a tempótartásra.

Az egyenletes járást ritmustapsra, éneklésre vagy zenére néha eltéveszti, de törekszik a társakkal való együttmozgásra, és a tempótartásra.

Az egyenletes járást ritmustapsra, éneklésre vagy zenére gyakran eltéveszti, a társakkal való együttmozgásban és a tempótartásban bizonytalan

Dallami készség, éneklés

Zenei hallása az ismert és gyakorolt dalok esetében kiváló, tisztán, pontosan énekel.

Zenei hallása jó, a gyakorolt dalokat a többiekkel együtt többnyire tisztán éneкли.

Zenei hallása fokozatosan fejlődik, de időnként pontatlanul és bátortalanul énekel.

Zenei hallása külön fejlesztésre szorul.

Énekes-mozgásos játékokban szívesen részt vesz.

Az énekes-mozgásos játékokba nem szívesen kapcsolódik be, a zenéhez kapcsolódó ritmikus mozgás öröme még nem fedezte fel.

Vizuális kultúra

Érdeklődés

A vizuális kultúra körébe tartozó mindenfajta alkotótevékenységet teljes figyelemmel és odaadással végzi. Szép munkák kerülnek ki a keze alól.

Szeret rajzolni, színezni, festeni, mintázni stb. A vizuális kultúra körébe tartozó tevékenységeket általában szívesen végzi.

Egyelőre nem szívesen rajzol, fest. Gyakran bátorításra, segítségre szorul.

Ábrázolás

Kiváló megfigyelő, ügyesen ábrázolja gondolatait, érzéseit.

Megfigyelése nem mindig pontos, de tanítói segítséggel megfelelően képes ábrázolni, amit szeretne kifejezni.

Ábrázolási készsége lassan fejlődő. Megfigyeléseit tanítói segítségadás mellett sem mindig tudja vizuálisan kifejezni.

Munkái szépek és igényesek.

Munkái többnyire szépek és igényesek.

Munkáit hiányosságok jellemzik.

Törekszik a rajzfelület esztétikus kitöltésére.

Általában törekszik a rajzfelület esztétikus kitöltésére.

Nem törekszik a rajzfelület esztétikus kitöltésére.

Kifejezés

Fantáziája színes, kifejezőmódja gazdag. Szabadon készített alkotásai egyéniek.

Általában törekszik a színek és formák változatosságára. Keresi kifejezőmódját. Időnként nagyon szép munkák kerülnek ki a keze alól.

Kifejezőmódja fejletlen. Kevés színt használ, formaalakítása kezdetleges.

Technika, életvitel és gyakorlat

Érdeklődés

A technikai jellegű tevékenységeket szívesen végzi.

A technikai jellegű tevékenységek iránti érdeklődését fel lehet kelteni. Munkavégzés előtt és közben biztatást igényel.

A technikai jellegű tevékenységek iránti érdeklődése nehezen kelthető fel. Munkavégzés előtt és közben gyakori biztatást és segítséget igényel.

Tájékozottság

Az iskolában használt anyagok és eszközök sajátosságait ismeri. Tájékozottsága e téren sokrétű.

Az iskolában használt anyagok és eszközök sajátosságait ismeri. Tájékozottsága e téren korának megfelelő.

Az iskolában használt anyagok és eszközök sajátosságainak ismeretében néha bizonytalan. Általános tájékozottsága e téren kicsit hiányos.

Eszközhasználat

A munkafolyamatokban megismert anyagok és eszközök használatában rendkívül ügyes.

A munkafolyamatokban megismert anyagokat és eszközöket életkorának megfelelően használja.

A munkafolyamatokban megismert anyagok és eszközök használatában bizonytalan. Munka közben sok segítséget igényel.

A munkavégzés minősége

A technikaórán készülő munkadarab tervezésében kreatív. A kivitelezésben igényes és pontos.

A technikaórán készülő munkadarab kivitelezésében általában igényes és pontos.

A technikaórán készülő munkadarabot türelmesen készíti el, de nem mindig pontos a kivitelezésben.

A technikaórán készülő munkadarab kivitelezésekor időnként felületes, kapkodó. Munkájának minőségével ilyenkor maga is elégedetlen.

Testnevelés

Mozgáskoordináció

Mozgása összerendezett.

Mozgásának összerendezettsége fejlődő.

Mozgása bizonytalan, összerendezetlen.

Önszabályozása a mozgásos feladathelyzetekben

A sportjátékok, versengések, mozgássorozatok szabályait érti, és igazodik ezekhez. Konfliktushelyzetben is sportszerűen viselkedik.

A sportjátékok, versengések, mozgássorozatok szabályait érti, de időnként nem tartja meg azokat. Előfordul, hogy türelmetlenül, sportszerűtlenül viselkedik a társaival.

A sportjátékok, versengések, mozgássorozatok szabályait többnyire ismeri, de gyakran előfordul, hogy nem tartja be azokat. Meggondolatlan/türelmetlen/erőszakos viselkedésével veszélyezteti saját és mások testi épségét.

Labdajátékok

A labdajátékokban ügyes, aktív, kezdeményező.

A labdajátékokban aktív, de nem kezdeményező.

A labdajátékokban egyre ügyesebb, aktívabb, kezdeményezőbb.

A labdajátékokban nem elég aktív, kezdeményező.

Gimnasztika

A gimnasztikai gyakorlatokat ütemtartással, pontosan hajtja végre.

A gimnasztikai gyakorlatokat többnyire ütemtartással, de néha pontatlanul hajtja végre.

A gimnasztikai gyakorlatokat nem mindig hajtja végre ütemtartással, fegyelmezetlenül végzi azokat.

Atlétika

Gyors és kitartó futásra is képes.

A szökdeléseket, ugrásokat megfelelő ritmusban hajtja végre.

A szökdeléseket, ugrásokat nem tudja megfelelő ritmusban végrehajtani.

A kislabdahajítás adott technikáját elsajátította, képes a szert távolba és célba juttatni.

A kislabdahajítás adott technikáját nem tudta elsajátítani, nem képes a labdát távolba és célba juttatni.

Képes különböző testhelyzetekből dobásokra álló és mozgó célpontokra.

A különböző testhelyzetekből végrehajtott dobásokat nehezen tudja kivitelezni.

Torna

Szívesen végzi a játékos feladatokat támasz- és függéshelyzetben.

A támasz- és függésgyakorlatok sikeres végzéséhez erősítenie kell izomzatát.

Képes gurulóátfordulást végezni előre és hátra.

A gurulóátfordulást előre biztonsággal végzi.

A gurulások kivitelezése mindkét irányban nehézséget okoz.

Labdajátékok

A labdajátékokban ügyes, aktív, kezdeményező.

A labdajátékokban aktív, de nem kezdeményező.

A labdajátékokban egyre ügyesebb, aktívabb, kezdeményezőbb.

A labdajátékokban nem elég aktív, kezdeményező.

Különböző méretű labdák kezelésében ügyes, labdaérzéke jó.

Különböző méretű labdák gurításával, fogásával, felkapásával és elkapásával részt vesz az óra munkájában, de labdakezelése bizonytalan.

Különböző méretű labdákkal végzett mozgások közben gyakran ejt hibát. Labdaérzéke, ügyessége külön fejlesztést igényel.

A csapatjátékokban együttműködő, képes a szabályok megtartására és alkalmazására.

A csapatjátékban elsősorban a csapattársakra, a történésekre képes figyelni. Ezért sokszor kell figyelmeztetni a szabályokra.

3-4. osztály

MEGISMERÉSI KÉPESSÉGEK, SAJÁTÓSSÁGOK (FIGYELEM, ÉSZLELÉS, EMLÉKEZET, GONDOLKODÁS, KÉPZELET, KREATIVITÁS)

FIGYELEM

- Képes egyszerre több dologra, tevékenységre odafigyelni,
- Képes megosztani a figyelmét több dolog között.
- Könnyen vált egyik tevékenységről a másikra a figyelme.
- Csak az érdeklődése révén lehet felkelteni és fenntartani figyelmét.

- Képes szándékosan is figyelni számára kevésbé érdekes dolgokra is.
- Figyelme könnyen elterelhető.

ÉSZLELÉS

- Észlelése pontos a vizuális feladatokban.
- Észlelése pontos az auditív feladatokban.
- Hajlamos arra, hogy csak az egészet szemlélje, és a részleteket figyelmen kívül hagyja.
- Hajlamos arra, hogy elveszen a részletekben.
- A térbeli irányok észlelésében pontos (alatt, fölött, mögött stb.).
- Térbeli tájékozódása biztos.

EMLÉKEZET

- Képes tudatosan alkalmazni emlékezeti stratégiáit (pl. ismételtetés, csoportosítás, ismert dologhoz kapcsolás, szervezés).
- Rövid távú memóriája fejlett.
- Hosszú távon pontosan el tudja raktározni az információt.
- Könnyen tudja előhívni emlékezetéből a tanult dolgokat (pl. gyors reakciót igénylő feladatokban).
- Nehezen tudja előhívni emlékezetéből a tanult dolgokat.
- A felismerést igénylő feladatokban gyors, pontos/lassú.
- A felidézést igénylő feladatokban gyors, pontos/lassú.
- Verbális memóriája fejlett.
- Vizuális memóriája fejlett.
- Mechanikus memóriája fejlett. (Amikor szó szerint kell megtanulni valamit, hogy teljesít?)

GONDOLKODÁS

- A hallott/olvasott szöveg lényegét jól érti-e, képes-e a lényegkiemelésre.
- Megérti az ok-okozati összefüggéseket.
- Problémaérzékenysége fejlett, észreveszi az intellektuális problémákat.
- Képes szisztematikusan, több szempontot végiggondolva megoldani egy problémát.

- A megtanult fogalmakat tudja általánosítani, különböző összefüggésekben alkalmazni.
- Képes egy adott megoldási algoritmust alkalmazni más helyzetben, feladatban (analógiás gondolkodás).

KÉPZELET, FANTÁZIA

- A mesét, kitalált történetet szívesen, érzékletesen, kidolgozottan/sematikusán mondja el.
- Tud új elemeket hozzátenni.

KREATIVITÁS

- Vannak ötletei, ha kevésbé strukturált feladatokat kell megoldani.
- Vannak a szokványostól eltérő megoldásai.
- Van eltérés a verbális és vizuális kreativitásban. az erősebb.

SZEMÉLYISÉG (ÉRZELMEK, SZEMÉLYES MENYILVÁNULÁSOK; FELELŐSSÉG; ÖNÁLLÓSÁG; AKARAT; BECSVÁGY, TELJESÍTMÉNYHEZ VALÓ VISZONY; ÉNKÉP, ÖNÉRTÉKELÉS)

ÉRZELMI ÉLET, SZEMÉLYES MENYILVÁNULÁSOK

- Alaphangulata, kedélyállapota: vidám, derűs, kiegyensúlyozott, visszahúzódozó, féltékeny, szorongó, lehangolt, közönyös.
- Szeret iskolába járni.
- Kedélyállapota változékony (fáradtság, aktuális események, külső tényezők, társak).
- Könnyen fel lehet vidítani/megvigasztalni?
- Könnyen dühbe gurul.
- Van humorérzéke.
- Érzelmi megnyilvánulásai intenzívek. (Pozitív és negatív érzelmek között van-e különbség ebben?)
- Kifejezi örömét, bánatát, elkeseredését. (Hogyan: kifejtteni...)
- A helyzetekhez megfelelőek-e az érzelmi megnyilvánulásai (intenzitásban, minőségben).

- Nyílt, szívesen beszél magáról, személyes élményeiről. / Nem szívesen beszél magáról, személyes élményeiről.

AKARATI TULAJDONSÁGOK, ÖNÁLLÓSÁG

ÖNKONTROLL

- Türelmesen meghallgat másokat, kivárja a sorát (konkrét helyzetek: bekialás, sokan szeretnének egy dolgot csinálni, táblához kimenni stb.).
- Könnyen/nehezen tűri a frusztrációs helyzeteket.
- Tudja késleltetni vágyai teljesítését, teljesülését.

FELELŐSSÉG

- Vállalja a döntéseit.
- Megbízásait szívesen, felelősségteljesen hajtja végre.

ÖNÁLLÓSÁG

- Szívesen/nem szívesen végez-e önálló feladatot.
- Feladatvégzése önálló.
- Feladatvégzésében igényli az azonnali, közvetlen visszajelzést.

AKARAT, KITARTÁS

- Nagymértékben/kis mértékben elkésérítik a kezdeti nehézségek.
- Ha kudarc ér feladja/kerülő úton próbálkozik/ismételgeti ugyanazt.
- Határozott a céljaiban, törekvéseiben.
- Kitartó/hamar feladja céljai, törekvései elérésében/elérését.

BECSVÁGY, TELJESÍTMÉNYHEZ VALÓ VISZONY

- A sikeres munka, feladatteljesítés örömmel, büszkeséggel, megelégedettséggel tölti el.
- Nem érdeklí a sikeres munka, feladatteljesítés.
- A kudarcra: elkéseredik/újrakezdi a feladatokat, stb.
- Nagyon fontos számára a siker, szárnyakat ad neki.
- Nem tulajdonít jelentőséget a sikernek/nem inspirálja.

ÉNKÉP, ÖNISMERET, ÖNÉRTÉKELÉS

- Tisztában van/nincs tisztában saját képességeivel.
- Önértékelése reális /alulértékeli magát/túlértékeli magát.
- Van önbizalma. Szívesen találkozik kihívást jelentő feladatokra.
- Nem szereti az új feladatokat, kihívásokat.
- Ha szabadon választhat, könnyű/nehéz/kevés erőfeszítést kívánó feladatokat választ.
- Van-e eltérés az önbizalmában különböző területeken (tanulási helyzet, barátság, felnőttekkel való kapcsolata stb.)?

BESZÉDTEVÉKENYSÉG, KOMMUNIKÁCIÓS KÉPESSÉG

- Szívesen kommunikál másokkal, szívesen mesél élményeiről.
- Társakkal/felnőttekkel kommunikál nagyobb kedvvel.
- Képes a beszélgetés témáját követni, arra reagálni.
- Megnyilvánulásai illeszkednek a beszéd témához.
- Szívesen fogadja mások kommunikációs kezdeményezését, bekapcsolódik mások által kezdeményezett beszélgetésbe.
- Kérést, utasítást képes/nem képes megérteni, követni.
- Kommunikációs helyzetekben kezdeményező. (Tesz-e fel kérdéseket másoknak, mennyire érdeklődő? Kikéri-e társa véleményét?)
- Érzékeny mások nem verbális jelzéseire. (Jól érzékeli-e mások hangulatát, érzelmi állapotát?)
- Milyen a nem verbális kommunikációja (mimika, gesztusok, tekintet)?
- Milyen a gyermek vokalizációja (hangsúly, hangerő, beszédtempó)?
- Szóbeli megnyilatkozásaival összhangban vannak nem verbális megnyilvánulásai. (Azt fejezi ki a teste, arca, tekintete, amit mond?)
- Képes/nem képes kifejezni érzelmeit, igényeit, ellenvéleményét, kérését, támogatását?
- Jellemző rá a kulturált beszédstílus (pl. halk beszéd, kivár másokat, szembenéz, finoman és kifejezően gesztikulál stb.).
- Szívesen/nem szívesen nyilvánul meg az egész csoport előtt.

- Különbség van a gyermek kommunikációjában tanórai és spontán helyzetekben, illetve felnőttel és társakkal való kommunikációjában. Ezek:
.....

NYELVHASZNÁLAT, NYELVI KIFEJEZŐKÉSZSÉG?

- Képes/nem képes elmondani a gyerek élményeit, gondolatait (szavakkal, egyszerű mondatokkal, összetett mondatokkal).
- Képes/nem képes strukturálni a mondanivalóját.
- Követhető/zavaros/nem logikus / kevésbé logikus beszédének gondolatmenete.
- Aktív szóincse gazdag.
- Szóhasználata választékos, árnyalt/kicsi a szóincse.
- Passzív szóincse gazdag/szegényes. Érti/nem érti/nehezen érti meg a hétköznapi életben ritkábban használt szavakat, kifejezéseket, szófordulatokat (olvasmányok, felnőttek beszéde stb.).
- Képes a számára ismeretlen szavakat körülírni.
- Képes szóban összefüggések, következtetések kifejezésére.
- Képes megfogalmazni érveit, indoklásait.

BESZÉD TISZTASÁGA, NYELVHELYESSÉG

- Beszéde tiszta, érthető.
- Előfordul kiejtészavar, pöszeség, hangok torzítása, felcserélése, kihagyása.
- Beszédritmusa tempós, tiszta.
- Előfordul nála dadogás, hadarás.
- Megfelelő sorrendben használja a szavakat, helyesen alkalmazza a toldalékokat.

TÁRSAS VISELKEDÉS (EGYÜTTMŰKÖDÉS TÁRSAKKAL, FELNŐTTEKKEL, TÁRSAS ALKALMAZKODÁS, ERKÖLCSI VISELKEDÉS)

VISELKEDÉSE TÁRSAIVAL

- Társaival empatikus. Figyelembe veszi mások érzéseit, igényeit. Tekintettel van rájuk.

- Képes együttérezni másokkal.
- Képes örülni mások sikereinek.
- Társaival kritikus.
- Társaival való kapcsolatában kezdeményező. (Mennyire kezdeményező feladathelyzetben, játékhelyzetben?) Kezdeményezéseit a többiek mennyire fogadják el?
- Ha kezdeményezését társai elutasítják: elfogadja/tovább kezdeményez/elkeseredik/agresszív lesz.
- Társai kezdeményezését elfogadja, hallgat rájuk. / Nem tudja elfogadni.
- Követi az ő tevékenységüket. Együttműködik velük.
- Elfogadja társai segítségét.
- Szeret egyedül megbirkózni a feladatokkal.
- Szívesen kapcsolódik be társas tevékenységekbe.
- Szeret egyedül tevékenykedni.
- Csoportos feladathelyzetben irányító, vezető. / Nem szeret irányítani, a középpontban lenni.
- Képes az együttműködésre.
- Csoportos feladatban hajlamos a passzivitásra.
- Társaival viselkedése udvarias, barátságos.
- Társaival agresszív.
- Társaival közömbös, szeret egyedül lenni.
- Képes kivárni, amíg rákerül a sorfeladathelyzetben, játékhelyzetben.
- Jellemző rá a versengés.
- Versenyhelyzetekben fontos számára, hogy ő legyen a legjobb, a legelső.
- Versenyhelyzetben nem tud teljesíteni, „lefagy”.
- Népszerű az osztálytársai körében. Vannak kialakult, stabil baráti kapcsolatai.
- Magányos az osztályban.
- Szeretik osztálytársai, de kevés barátja van.

3. osztály

Magyar nyelv és irodalom

A szöveges értékelés szempontjai magyar nyelv

- A tanult nyelvtani fogalmak ismerete stabil/segítségre szorul/fejlesztésre szorul:
 - » mondat, mondatfajták (kijelentő, kérdő, felkiáltó, óhajtó, felszólító)
 - » szófajok (főnév, melléknév, ige)
 - » a főnév fajtái,
 - » a tulajdonnév fajtái
 - » a főnév toldalékolása
 - » a melléknév fokozása
 - » az ige jelentése
 - » az ige ragozása
 - » az ige ideje
 - » igekötők
 - » a névelő
- A tanult nyelvtani ismeretek alkalmazása tudatos/stabil/nehézkés/segítségre szorul:
 - » különböző mondatfajták alkotása, átalakítása
 - » a tanult szófajok felismerése
 - » a tanult szófajok toldalékolása
 - » a tanult szófajok elemzése
 - » a névelő helyes használata
 - alkalmazása tudatos/stabil/nehézkés/segítségre szorul.
- Másolás, tollbamondás utáni írás, emlékezetből írás során normakövető helyes-írással
 - » a hangok időtartamának, illetve a j hang megfelelő betűjelének (j, ly) jelölése a begyakorolt
 - alkalmazása tudatos/stabil/nehézkés/segítségre szorul.
- szókészlet körében
 - » az elválasztás szabályainak alkalmazása
 - » kiejtés szerinti írásmódú szavak helyesírása

- » kiejtéstől eltérő írásmódú szavak helyesírása a begyakorolt szókészletből
- » a begyakorolt todalékos szavak helyesírása
- » a begyakorolt tulajdonnevek helyesírása
- » az igekötős és a múlt idejű igék helyesírása
- » mondatok, rövid szövegek normakövető helyesírása
- alkalmazása tudatos/stabil/nehézkes/segítségre szorul.

Matematika

- Számfogalom 1000-es számkörben
- Számjegyek írása, olvasása 1000-es számkörben
- Számok nagyság szerinti összehasonlítása, rendezése
- Kerekítés
- Számszomszédok
- Számok bontása, pótlása
- Alapműveletek értelmezése, alkalmazása
- Írásbeli műveletek
- Zárójelek használata
- Sorozatok
- Szabályjátékok
- Nyitott mondatok
- Szöveges feladatok értelmezése, megoldása
- Egyenlőtlenségek
- Mértékegységek
- Testek, síkidomok előállítás
- Téglalap, négyzet
- Téglatest, kocka
- Tükrözés, nagyítás, kicsinyítés
- Mértékegységek
- alkalmazása tudatos/stabil/nehézkes/segítségre szorul.

Környezetismeret

- A tanult védett növény- és állatfajok felismerése
 - » Táplálékláncok felállítása
 - » Testünk működésének ismerete
 - » Belső szerveink felépítése
 - » A víz körforgása ok-okozati összefüggéseinek felismerése
 - » Az iránytű ismerete, használata
 - » A felszíni formák, ezek ábrázolása a térképen
 - » A vizek fajtái a természetben, ezek ábrázolása a térképen
 - » Térképismeret
 - » Környezetvédelmi tevékenység
 - » Feladatvégzése

Gyűjtőmunkája

..... alkalmazása tudatos/stabil/nehézkés/segítségre szoruló/a témák feldolgozásában érdeklődő/kíváncsi/gyűjtögető/nyitott/tájékozott/zárkózott/közömbös/tájékozatlan/tapasztalatlan.

Testnevelés

- Tanórai munkához való hozzáállása
- Tanórai aktivitása
- Társaihoz való viszonya
- Mozgása
- A gyakorlatok végrehajtása
- A játékban, versenyekben való részvétel
- Az őszi és a tavaszi fizikai állapotmérés eredményei
- Felszerelésének rendje

Szabálytartása: jó/helyes/sportszerű/szabálykövető/megfelelő/pontos/megbízható/elutasító/pontatlan/hibás/téves/helytelen/kialakulatlan/bizonytalan/stb.

Feladatvégzése: kitartó/ügyes/bátor/merész/kezdeményező/igyekvő/törekvő/figyelmzett/mértéktartó/mértékletes/passzív/figyelmetlen.

Vizuális kultúra, technika, életvitel és gyakorlat

- Tanórai munkához való hozzáállása
- Tanórai aktivitása
- Társakhoz való viszonya
- A tanult fogalmak ismerete, gyakorlati alkalmazása
- Eszközhasználat
- Egyéni kifejező ereje
- Gyűtőmunkában való részvétele
- Felszerelésének rendje

Alkotásai esztétikus/izléses/igényes/értékes/kifejező/érzékletes/kreatív/fantáziadús/ötletes/leleményes/igénytelen/jelentéktelen/nem kifejező.

Ének-zene

- Tanórai munkához való hozzáállása
- Tanórai aktivitása
- Társakhoz való viszonya
- Ritmusérzéke
- Hallása

Éneklése dinamikus/lendületes, kifejező, tiszta, élvezetes/kellemes, hamis/fals.

4. osztály

A szöveges értékelés szempontjai magyar nyelvből

A tanult nyelvtani fogalmak ismerete

- mondatfajták (kijelentő, kérdő, felkiáltó, óhajtó, felszólító)
- szófajok (főnév, melléknév, számnév, névmás)
- egyéb (névelő, névutó, igekötő, kötőszó)
- a főnév toldalékolása, a névelős főnév, a névutós főnév
- tulajdonnevek helyesírása

- fokozott melléknevek, az -i képzős melléknevek
- igeragozás, igeidő, igekötős igék
..... alkalmazása tudatos/stabil/nehézkes/segítségre szorul.

A tanult nyelvtani ismeretek alkalmazása

- különböző mondatfajták alkotása, átalakítása
- a tanult szófajok felismerése
- a tanult szófajok toldalékolása
- a tanult szófajok elemzése (szótő+toldalék)
..... alkalmazása tudatos/stabil/nehézkes/segítségre szorul.

Másolás, tollbamondás utáni írás, emlékezetből írás során normakövető helyesírással

Az írás eszközként való alkalmazása során

- a hangok időtartamának, illetve a j hang megfelelő betűjelének (j, ly) jelölése a begyakorolt szókészlet körében
- az elválasztás szabályainak alkalmazása
- kiejtés szerinti írásmódú szavak helyesírása
- kiejtéstől eltérő írásmódú szavak helyesírása a begyakorolt szókészletből
- a begyakorolt toldalékos szavak helyesírása
- a begyakorolt tulajdonnevek helyesírása
- az igekötős és a múlt idejű igék helyesírása
- mondatok, szövegek normakövető helyesírása
..... alkalmazása tudatos/stabil/nehézkes/segítségre szorul.

Matematika

Számfogalom

- Számjegyek írása, olvasása 10000-as számkörben
- Számok nagyság szerinti összehasonlítása, rendezése
- Kerekítés
- Számszomszédok
- Számok bontása, pótlása

Alapműveletek értelmezése, alkalmazása

- Írásbeli műveletek
 - Zárójelek
 - Sorozatok
 - Szabályjátékok
 - Nyitott mondatok
 - Szöveges feladatok értelmezése, megoldása
 - Egyenlőtlenségek
 - Mértékegységek
- alkalmazása tudatos/stabil/nehézkes/segítségre szorul.

Környezetismeret

A tanult gyümölcsök, zöldségek, takarmánynövények ismerete, gondozása, felhasználása

- A tanult növények bemutatása jellemző jegyeik alapján
- A virágos növény részeinek felismerése
- A tanult házi és haszonállatok jellemzése testfelépítés, életmód és hasznosság alapján
- Állatgondozás

Egészséges táplálkozás

- A Föld alakjának, mozgásának és ezek hatásainak ismerete
 - Feladatvégzése (önálló vázlatírás, szóbeli és írásbeli felelt)
 - Gyűjtőmunkája
- alkalmazása tudatos/stabil/nehézkes/segítségre szorul, a témák feldolgozásában érdeklődő/kíváncsi/gyűjtögető/nyitott/tájékozott/zárkózott/közömbös/tájékozatlan/tapasztalatlan.

Testnevelés

- Tanórai munkához való hozzáállása
- Tanórai aktivitása
- Társaihoz való viszonya
- Mozgása

- A gyakorlatok végrehajtása
- A játékban, versenyekben való részvétel
- Az őszi és a tavaszi fizikai állapotmérés eredményei
- Felszerelésének rendje

Szabálytartása: jó/helyes/sportszerű/szabálykövető/megfelelő/pontos/megbízható/elutasító/pontatlan/hibás/téves/helytelen/kialakulatlan/bizonytalan/stb.

Feladatvégzése: kitartó/ügyes/bátor/merész/kezdeményező/igyekvő/törekvő/ fegyelmeztet/mértéktartó/mértékletes/passzív/fejlendőtlen.

Vizuális kultúra, technika, életvitel és gyakorlat

- Tanórai munkához való hozzáállása
- Tanórai aktivitása
- Társakhoz való viszonya
- A tanult fogalmak ismerete, gyakorlati alkalmazása
- Eszközhasználata
- Egyéni kifejezőereje
- Gyűjtőmunkában való részvétele
- Felszerelésének rendje

Alkotásai esztétikus/ízléses/igényes/értékes/kifejező/érzékletes/kreatív/fantáziadús/ötletes/leleményes/igénytelen/jelentéktelen/nem kifejező.

Ének-zene

- Tanórai munkához való hozzáállása
- Tanórai aktivitása
- Társakhoz való viszonya
- Ritmusérzéke
- Hallása
- Felszereléseinek rendje

Éneklése dinamikus/lendületes, kifejező, tiszta, élvezetes/kellemes, hamis/fals.

5. Felhasznált szakirodalom

- Hunyady Györgyné és M. Nádasi Mária /alkotószerek./ (2004): Osztályozás? Szöveges értékelés! Modern pedagógia a gyakorlatban. Dinasztia Kiadó, Budapest.
- John, M., M. (2016). The „Pygmalion Effect” and Surgical Mentoring. The Indian Journal of Surgery, 78(1):79
- K. Nagy Emese, Révész László (2018a): A Komplex Alapprogram tanulási-tanítási stratégiája. In: Révész László, K. Nagy Emese, Falus Iván /szerk./ (2018): A Komplex Alapprogram Konceptiója. Líceum Kiadó, Eger, 36–37.
- K. Nagy Emese, Révész László (2018b): A tanulás eredményei. In: Révész László, K. Nagy Emese, Falus Iván /szerk./ (2018): A Komplex Alapprogram Konceptiója. Líceum Kiadó, Eger, 39–40.
- K. Nagy Emese, Révész László, Revákné Markóczi Ibolya, Sápinié Bényei Rita, Kopp Erika, Lénárd Sándor, Major Éva, Kovácsné Duró Andrea, Illésné Kovács Mária, Dobroné Tóth Márta, Óbis Hajnalka, Sarka Lajos, Huszár Zsuzsanna, Fűzné Kószó Mária, Musza Katalin (2018): Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoporthoz (DFHT). Tanítási-tanulási stratégia. Líceum Kiadó, Eger.
- Révész László, K. Nagy Emese (2018a): A Komplex Alapprogram bemutatása. In: Révész László, K. Nagy Emese, Falus Iván /szerk./ (2018): A Komplex Alapprogram Konceptiója. Líceum Kiadó, Eger. 11–20.
- Révész László, K. Nagy Emese (2018b): A Komplex Alapprogram szereplői. In: Révész László; K. Nagy Emese; Falus Iván /szerk./ (2018): A Komplex Alapprogram Konceptiója. Líceum Kiadó, Eger, 60–65.
- Révész László, K. Nagy Emese, Falus Iván /szerk./ (2018): A Komplex Alapprogram Konceptiója. Líceum Kiadó, Eger.
- Révész László, Légrádiné Kóházi Tímea, K. Nagy Emese, Szűcsné Hütter Eszter, Csontosné Bodnár Gyöngyi, Szabó Zsuzsanna, Lipkovics Péter, Mizera Tamás, Daróczi Gabriella, Kovács Enikő, Székelyné Magyary Nóra, Ládiné Szabó Tünde, Sándor József (2018b): Útmutató a Komplex Alapprogram intézményi bevezetéséhez. Líceum Kiadó, Eger.
- Szivák Judit, Rapos Nóra, K. Nagy Emese, Révész László (2018): A Komplex Alapprogram alapelvei. In: Révész László, K. Nagy Emese, Falus Iván /szerk./ (2018): A Komplex Alapprogram Konceptiója. Líceum Kiadó, Eger, 23–33.
- Zágon Bertalanné (2004): Értékelés osztályozás nélkül. Ismertető pedagógusoknak, szülőknek. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

6. Fogalomtár

A Komplex Alprogram koncepciója, alapelvei, pedagógiai modellje képzés (KAK):

a → *Komplex Alprogram* → *alprogramjaihoz* kapcsolódó → *pedagógus-továbbképzéseket* megalapozó, harmincórás, akkreditált pedagógus-továbbképzés.

Alprogram: a → *Komplex Alprogram Koncepciójára*, illetve a → *Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportokban tanítási-tanulási stratégiára* épülő, a → *partnerintézményekben* a → *Komplex órák* és az → *alprogrami foglalkozások* tematikájában megjelenő fejlesztő program, amelyhez akkreditált, harmincórás → *pedagógus-továbbképzés* is kapcsolódik.

Alprogrami foglalkozás: tanórán kívül szervezett, komplex képesség- és készségfejlesztő tartalommal megtöltött, a → *Komplex Alprogram* → *alprogramjaihoz* kapcsolódó foglalkozás.

Alprogrami foglalkozások jelenléti támogatása: a → *Szakmai Támogatórendszernek* a → *pedagógusok jelenléti támogatását* biztosító munkaformája, amelynek keretében az → *alprogrami szakmai támogató* közreműködésével → *csoportszintű hospitálás* és → *fókuszcsoportos interjú* valósul meg.

Alprogrami szakmai támogató: a → *Szakmai Támogatórendszer* keretében a → *pedagógusok jelenléti támogatását*, ezen belül a tanórán kívüli → *alprogrami foglalkozások jelenléti támogatását* biztosító szakember, akinek feladata az → *alprogramonként végzett* → *csoportszintű hospitálás*, illetve az azt követő → *fókuszcsoportos interjú* lefolytatása, valamint az → *egyéni hospitálás* megvalósítása.

Alprogrami szempontsor: a → *Komplex Alprogram* → *alprogramjainak* → *szakmai fejlesztői* által előzetesen összeállított, a → *Szakmai Támogatórendszer online felületén* elérhető, az → *alprogrami foglalkozások* támogatás segítő szempontokat tartalmazó elektronikus dokumentum.

Csoportszintű hospitálás: az → *alprogrami szakmai támogató*, valamint a különböző → *partnerintézményekből* érkező, de intézményenként azonos → *alprogrami foglalkozást* megvalósító pedagógusok részvételével megvalósuló foglalkozás megtekintése, amelyet egy félig strukturált → *fókuszcsoportos interjú* zár le.

DFHT: a → *Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportokban* tanítási-tanulási stratégia közkeletűen használt betűszó alakja. Az egyes fogalmakban és szóösszetételekben való használatát lásd a jelen Fogalomtár megfelelő betűhelyein.

DFHT-módszert alkalmazó, státuszkezelő tanóra: a → *partnerintézményekben megvalósuló, a → Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportokban tanítási-tanulási stratégia* alapján szervezett közismereti óra.

DFHT-szemponstör: a → *DFHT-módszert alkalmazó, státuszkezelő óra* → *egyéni hospitálása* után a → *DFHT tanítási-tanulási stratégia szakmai támogatója* által kitöltött, fejlesztési javaslatokat tartalmazó szemponstör. A → *Szakmai Támogatórendszer online felületén* elérhető elektronikus dokumentum. A betűszó feloldását lásd itt: *DFHT*.

DFHT tanulási-tanítási stratégia szakmai támogatója: a → *Szakmai Támogatórendszer* munkatársa, akinek feladata a → *Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportokban tanítási-tanulási stratégia* intézményi implementációjának, osztálytermi gyakorlattá válásának elősegítése, az → *egyéni hospitálás* megvalósítása és a → *DFHT-szemponstör* alapján történő szakmai vélemény megfogalmazása, valamint az → *óratervek áttekintése*. A betűszó feloldását lásd itt: *DFHT*.

Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportokban (DFHT) tanítási-tanulási stratégia: a → *Komplex Alapprogram* tanítási-tanulási stratégiája, amelynek célja a tudásban heterogén tanulói csoport hatékony kezelése, fókuszja a pedagógus által végzett rendszeres státuszkezelés.

Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportban (DFHT) tanítási-tanulási stratégia képzés: a → *Komplex Alapprogram* → *alprogramjaihoz* kapcsolódó → *pedagógus-továbbképzéseket* megalapozó, harmincórás, akkreditált pedagógus-továbbképzés, amelynek célja a → *DFHT tanítási-tanulási stratégia* elsajátítása a → *partnerintézmények* pedagógusaival.

Digitális alapú alprogram (DA): a tanulók digitális állampolgárrá nevelését az információs és kommunikációs technológiákhoz kapcsolódó műveltség széles körű és folyamatos fejlesztésével támogató → *alprogram*, amelyhez → *pedagógus-továbbképzés* is kapcsolódik.

Egyéni hospitálás: a → *Szakmai Támogatórendszernek* a → *pedagógusok jelenléti támogatását* biztosító munkaformája, amelynek keretében a → *DFHT tanítási-tanulási stratégia szakmai támogatójának* közreműködésével négy → *DFHT-módszert alkalmazó, státuszkezelő tanóra*, valamint egy → *Komplex óra* megtekintése és → *DFHT-szemponstör* alapján történő szakmai vélemény megfogalmazása valósul meg; valamint az → *alprogrami szakmai támogató* közreműködésével az adott → *alprogrami foglalkozás* megtekintése valósul meg, amelyet személyes konzultáció követ.

Elektronikus Szakmai Támogatórendszer (e-SZTR): a *Szakmai Támogatórendszer* keretében a → *partnerintézmények* pedagógusai és intézményvezetői által feltett és gyors válaszadást igénylő kérdések megválaszolására kidolgozott elektronikus rendszer, amelyet → *e-SZTR-munkatársak* koordinálnak és működtetnek.

Elektronikus úton történő támogatás: az → *Elektronikus Szakmai Támogatórendszer* keretei között, az → *e-SZTR-munkatársak* közreműködésével megvalósuló, a → *partnerintézmények* pedagógusait és intézményvezetőit támogató szolgáltatás.

Életgyakorlat-alapú alprogram (ÉA): a szociálisan értékes és egyénileg eredményes életvezetést közösség- és önfejlesztő tevékenységformák kialakításával, direkt és indirekt nevelési módszerek alkalmazásával megalapozó → *alprogram*, amelyhez → *pedagógus-továbbképzés* is kapcsolódik.

Élménysuli: A Komplex Alapprogram bevezetéséhez kapcsolódó, összetett kritériumrendszernek megfelelő, a → *KAPOCS-iskolahálózat* részét képező → *KAPOCS-partnerintézmény* pályázati úton elnyert megnevezése.

E-SZTR-munkatárs: a → *Szakmai Támogatórendszer* munkatársa, akinek feladata az → *Elektronikus Szakmai Támogatórendszer* keretében a → *partnerintézmények* pedagógusainak és intézményvezetőinek → *elektronikus úton történő támogatása* → *témakörfelelősként* vagy → *jóváhagyóként*.

Évközi interjú: a → *Szakmai Támogatórendszer* keretében megvalósuló, az → *intézményvezető jelenléti támogatását* biztosító kvalitatív módszer, amelynek célja a → *Komplex Alapprogram* implementációjával, az iskolai dokumentumok átdolgozásával kapcsolatos tapasztalatok és problémák feltárása, valamint az → *intézményvezetőt támogató szakemberek* közreműködésével szakmai segítség nyújtása.

Fókuszcsoportos interjú: a → *Szakmai Támogatórendszer* keretében megvalósuló, a → *pedagógus jelenléti támogatását*, ezen belül az → *alprogrami foglalkozások jelenléti támogatását* biztosító kvalitatív módszer, amely során a különböző → *partnerintézményekből* érkező, de azonos → *alprogrami foglalkozást* megvalósító pedagógusok → az *alprogrami szakmai támogató* közreműködésével feldolgozzák az → *alprogramok* intézményi implementációjával kapcsolatos kérdéseket, tapasztalatokat és javaslatokat.

Gyakran Ismételt Kérdések (GYIK): a → *partnerintézmények* pedagógusai és intézményvezetői által, az → *Elektronikus Szakmai Támogatórendszeren* keresztül többször feltett és szélesebb érdeklődésre is számot tartó kérdések, illetve az → *e-SZTR-munkatársak* által adott adekvát válaszok gyűjteménye, amely a → *Komplex Alapprogram hivatalos weboldalán* érhető el.

Intézményi workshop (IWS): a → Szakmai Támogatórendszer keretében megvalósuló, a → *tantestület jelenléti támogatását* segítő munkaforma, amely során az → *intézményi workshop megvalósítója* a → Komplex Alapprogram elemeit részletesen bemutatja a → *partnerintézmények* tantestületei számára.

Intézményi workshop megvalósítója: a → Komplex Alapprogram elemeit a → *partnerintézmények* tantestületei számára → *intézményi workshop* keretében részletesen bemutató szakember.

Intézményvezetői felkészítő képzés: a → Szakmai Támogatórendszer keretében megvalósuló kétnapos rendezvény, az → *intézményvezető jelenléti támogatását* biztosító munkaforma, amelynek célja a → Komplex Alapprogram intézményi bevezetésének, működtetésének és támogatásának áttekintése intézményvezetői szemmel, illetve az ehhez kapcsolódó helyi igények és javaslatok megfogalmazása.

Intézményvezető jelenléti támogatása: a → Szakmai Támogatórendszer által a → *partnerintézmények* számára biztosított szolgáltatás, amely során → *jelenléti támogatás* keretében, az → *intézményvezetőt támogató szakember* közreműködésével → *tankerületi tájékoztató*, → *intézményvezetői felkészítő képzés*, → *évközi interjú* és → *személyes tanácsadás* valósul meg.

Intézményvezetőt támogató szakember: a → Szakmai Támogatórendszer keretében az → *intézményvezető jelenléti támogatását biztosító szakember*, akinek feladata az → *intézményvezetői felkészítő képzés*, az → *évközi interjú* vagy a → *személyes tanácsadás* megvalósítása.

Jelenléti támogatás: a → Szakmai Támogatórendszer által a → *partnerintézmények* intézményvezetői, pedagógusai és tantestülete számára az → *elektronikus úton történő támogatás* mellett biztosított, személyes találkozásokon alapuló szolgáltatás.

Jóváhagyó: az → *Elektronikus Szakmai Támogatórendszer* keretében dolgozó → *e-SZTR-munkatárs*, aki ellenőrzi és jóváhagyja a → *témakörfelelős* válaszait a → *partnerintézmények* pedagógusai és intézményvezetői által elektronikusan elküldött kérdésekre.

KAPOCS-iskolahálózat: a → Komplex Alapprogramot megvalósító intézmények közös platformja, amelynek tagjai a → *KAPOCS-partnerintézmények*, szűkebb értelemben → a Komplex Alapprogramot megvalósító intézmények hálózata.

KAPOCS-partnerintézmény: a → *KAPOCS-iskolahálózat*hoz önként csatlakozott, regisztrált tag.

Komplex Alprogram (KAP): 1. Az EFOP-3.1.2-16-2016-00001 azonosítószámú, „A köznevelés módszertani megújítása a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése céljából – Komplex Alprogram bevezetése a köznevelési intézményekben” című pályázati program. 2. Komplex szolgáltatási csomag, amely magában foglalja a hét akkreditált → *pedagógus-továbbképzést*, a → *Szakmai Támogatórendszert* és a → *Komplex Alprogram Tudástárban* elérhető kiadványokat és segédleteket, valamint a → *KAPOCS-iskolahálózatot* is.

Komplex Alprogram Országos Pedagógusképző és -továbbképző Központ (KAOK): a → *Komplex Alprogram* keretei között és annak megvalósítása érdekében létrehozott, a → *pedagógus-továbbképzések* szervezését, a → *Szakmai Támogatórendszer* működtetését és a → *KAPOCS-iskolahálózat koordinációját* végző központ.

Komplex Alprogram Tudástár: a → *Komplex Alprogram* keretében készült elektronikus dokumentumkezelő és -szolgáltató rendszer, amely biztosítja a Komplex Alprogramhoz, valamint az azt megvalósító → *Élménysulihoz* kapcsolódó tartalmak tárolását, hozzáférhetőségét és visszakereshetőségét.

Komplex óra: a közismereti tantárgyak esetében a tantárgyi- és keresztantervi tartalmat (tananyagot) az alprogrami tartalmakkal kapcsolja össze, a DFHT óraszervezési eljárásaival megvalósítva a tanórát.

Logikaalapú alprogram (LA): a tanulók gondolkodásának fejlesztését a matematikaórák játékos megközelítésével, logikai játékok alkalmazásával és a szabadidős tevékenységek játékos szervezésével támogató → *alprogram*, amelyhez → *pedagógus-továbbképzés* is kapcsolódik.

Művészetalapú alprogram (MA): a művészettel nevelés lehetőségeire fókuszáló, a nevelési-oktatási feladatok megvalósítását a zene, a tánc, az irodalom, valamint a vizuális és népművészet segítségével megvalósító → *alprogram*, amelyhez → *pedagógus-továbbképzés* is kapcsolódik.

Óratervek áttekintése: a → *DFHT tanítási-tanulási stratégia szakmai támogatója* által megvalósított tevékenység, amely során a → *partnerintézmények* pedagógusai által beküldött, a → *DFHT-módszert alkalmazó, státuszkezelő tanórákhoz* készített óratervek áttekintése történik.

Partnerintézmény: olyan köznevelési intézmény, amely a fenntartóval kötött együttműködési megállapodás alapján vállalja a → *Komplex Alprogram* bevezetését és iskolai megvalósítását, pedagógusai részt vesznek a → *pedagógus-továbbképzésében*, illetve adott feltételek teljesülése esetén használhatják az → *Élménysuli* megnevezést.

Pedagógus jelenléti támogatása: a → Szakmai Támogatórendszer által a → partnerintézmények számára biztosított szolgáltatás, amely során jelenléti támogatás keretében a KAP szerint szervezett közismereti órák jelenléti támogatása, illetve az → *alprogrami foglalkozások jelenléti támogatása* valósul meg a → *DFHT tanítási-tanulási stratégia szakmai támogatója*, valamint az → *alprogrami szakmai támogató* közreműködésével.

Ráhangelődő foglalkozás: a → *partnerintézményekben évfolyamonként* ajánlottan heti 2-3 alkalommal, a tanítási nap kezdetén megvalósuló foglalkozás, amelynek tartalma az aktuális iskolai és a tanulókat érintő eseményekhez kapcsolódik.

Regionális Képzési Központok: a Debreceni Egyetem, az Eötvös Loránd Tudományegyetem, a Miskolci Egyetem, a Nyíregyházi Egyetem, a Pécsi Tudományegyetem és a Szegedi Tudományegyetem, azaz a konzorciumi partnerek → *Komplex Alapprogrammal* kapcsolatos pedagógusképzési és -továbbképzési központjai.

Szakmai fejlesztő: a → *Komplex Alapprogram* keretében fejlesztőtevékenységet végző szakember.

Szakmai támogatás: a → *Komplex Alapprogram* → *Szakmai Támogatórendszerén* keresztül a → *partnerintézmények* számára biztosított szolgáltatások összefoglaló elnevezése, amelynek a → *jelenléti támogatáshoz*, illetve az → *elektronikus úton történő támogatáshoz* kapcsolódó módszerei és munkaformái, valamint a Tudástárban elérhető szakmai anyagai állnak rendelkezésre, továbbá a → *KAPOCS-iskolahálózathoz* kapcsolódó szolgáltatások megnevezése.

Szakmai támogató: a → *Komplex Alapprogram* keretében a → *szakmai támogatást* megvalósító, a → *Szakmai Támogatórendszer* működtetésében → *e-SZTR-munkatársként*, a → *DFHT tanítási-tanulási stratégia szakmai támogatójaként*, → *alprogrami szakmai támogatóként*, → *intézményvezetőt támogató szakemberként* vagy → *intézményi workshop megvalósítójaként* részt vevő munkatárs.

Szakmai Támogatórendszer (SZTR): a → *Komplex Alapprogram* → *partnerintézményeinek* pedagógusai és intézményvezetői részére → *szakmai támogatást* biztosító rendszer, amelynek feladatai: a → *Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportokban tanítási-tanulási stratégia* és az → *alprogramok* intézményi implementációjának, osztálytermi gyakorlattá válásának elősegítése és nyomon követése [1] → *elektronikus úton történő támogatással*, amelyre az → *e-SZTR* online felülete ad lehetőséget; [2] → *jelenléti támogatással*, amely személyes találkozásokon alapuló segítségnyújtást biztosít a pedagógusok számára; továbbá [3] szakmai anyagokhoz való hozzáférés biztosítása a → *Komplex Alapprogram* Tudástár elektronikus felületén keresztül, [4] → *KAPOCS-iskolahálózat*

működtetése, amely összefogja a → *Komplex Alprogramot* megvalósító intézményeket, és szakmai fórumot biztosít a program fenntarthatósága érdekében.

Szakmai Támogatórendszer online felülete: a → *Komplex Alprogram* hivatalos honlapjáról elérhető weboldal, a → *Szakmai Támogatórendszer* szervezési és adminisztratív feladatainak koordinációja érdekében kialakított online felület.

Személyes tanácsadás: a → *Szakmai Támogatórendszer* keretében, az → *intézményvezetőt támogató szakember* közreműködésével megvalósuló, az → *intézményvezető jelenléti támogatását* segítő munkaforma, amelyet szükség esetén a → *Szakmai Támogatórendszer online felületén* igényelhet a → *partnerintézmény vezetője*.

Tankerületi tájékoztató: a → *Szakmai Támogatórendszer* keretei között megvalósuló, az → *intézményvezető jelenléti támogatását* segítő munkaforma, amely során a → *szakmai fejlesztők* bemutatják a → *Komplex Alprogram* elemeit az adott tanterülethez tartozó → *partnerintézmények vezetői* számára.

Tantestület jelenléti támogatása: a → *Szakmai Támogatórendszer* által a → *partnerintézmények* tantestületei számára biztosított szolgáltatás, amely során → *jelenléti támogatás* keretében → *intézményi workshopra* és → *záró workshopra* kerül sor.

Te órád: a → *partnerintézményekben* a délutáni időszakban, az → *alprogrami foglalkozások* mellett megvalósuló, a tanuló érdeklődéséhez és az iskola lehetőségeihez igazított, ajánlottan heti egy-három órában megvalósuló foglalkozás.

Témakörfelelős: az → *Elektronikus Szakmai Támogatórendszer* keretében dolgozó → *e-SZTR-munkatárs*, akinek feladata a → *partnerintézmények* pedagógusai és vezetői által elküldött kérdések megválaszolása; válaszait a → *jóváhagyó* ellenőrzi.

Testmozgásalapú alprogram (TA): az élményszerű, testmozgáson és mozgásos tanuláson alapuló módszerek és tevékenységek tanítási-nevelési folyamatba történő integrálását; a rendszeres testmozgás igényének kialakítását és a testnevelés-tanítás módszertani fejlesztését célzó → *alprogram*, amelyhez → *pedagógus-továbbképzés* kapcsolódik.

Záró workshop: a → *Szakmai Támogatórendszer* keretében megvalósuló, a → *tantestület jelenléti támogatását* segítő munkaforma, amely során a → *partnerintézmények* tantestülete az → *e-SZTR-munkatárs*, a → *DFHT tanítási-tanulási stratégia* szakmai támogatója, az → *alprogrami szakmai támogató*, az → *intézményvezetőt támogató szakember* és az → *intézményi workshop megvalósítójának* közreműködésével értékeli a → *Komplex Alprogram* bevezetését.

